

**Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет Менеджменту і маркетингу
Кафедра економіки**

**ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:**

**Завідувач кафедри,
д.е.н., проф.**

_____ **Ігор ВІНІЧЕНКО**
« ____ » _____ **2025 р.**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА ТА
ОБГРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ ЙОГО ПОЛІПШЕННЯ»**

Освітньо-професійна програма «Економіка»
Спеціальність 051 «Економіка»
Ступінь вищої освіти: Магістр

Здобувачка

Станіслава ОРЛОВА

**Науковий керівник,
д.е.н., проф.**

Оксана ГОНЧАРЕНКО

Дніпро – 2025

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: менеджменту і маркетингу

Кафедра: економіки

Спеціальність: 051 «Економіка»

Освітньо-професійна програма: «Економіка»

Освітній ступінь: «Магістр»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри,

д.е.н., проф.

_____ І.І. Вініченко
«_____» _____ 202_ р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу

студенту ОРЛОВІЙ СТАНІСЛАВІ КИРИЛІВНІ

1. **Тема роботи:** «Оцінка фінансового стану підприємства та обґрунтування шляхів його поліпшення»

керівник роботи: Гончаренко Оксана Володимирівна, д.е.н., проф.

затверджені наказом ДДАЕУ від «07» жовтня 2025 р. № 2987.

2. **Строк подання студентом роботи:** 09 грудня 2025 року.

3. **Вихідні дані до роботи:** нормативно-правові акти, річна фінансова звітність та інша документація ПП «МЕТИД» за 2022-2024 рр., періодична та наукова література.

4. **Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розкрити).** Вступ. 1. Теоретичні аспекти діагностики фінансового стану. 2. Оцінка фінансового стану ПП «МЕТИД» 3. Напрями покращення фінансового стану ПП «МЕТИД». Висновки та пропозиції.

Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень). 1. Динаміка виготовленої продукції ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках; 2. Організаційна структура управління ПП «МЕТИД»; 3. Динаміка показників діяльності ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках; 4. Динаміка показників ліквідності ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках; 5. Ранжування значень розрахованих показників фінансової стійкості ПП «МЕТИД»; 6. Стратегічні напрями щодо покращення фінансового стану ПП «МЕТИД»; 7. Порівняння результатів розрахунку ймовірності банкрутства ПП «МЕТИД» за моделями Терещенка і Альтмана; 8. Прогнозований прибуток ПП «МЕТИД» після впровадження інвестиційного проєкту з використання лазерної гравірувальної машини.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 10.02.2025 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Теоретичні аспекти діагностики фінансового стану підприємства	травень 2025	виконано
2.	Оцінка фінансового стану ПП «МЕТИД»	червень-липень 2025	виконано
3.	Напрями покращення фінансового стану ПП «МЕТИД»	вересень-жовтень 2025	виконано
4.	Висновки та пропозиції	листопад 2025	виконано
5.	Оформлення кваліфікаційної роботи	листопад-грудень 2025	виконано

Здобувачка

_____ (підпис)

Станіслава ОРЛОВА

Науковий керівник

_____ (підпис)

Оксана ГОНЧАРЕНКО

РЕФЕРАТ

Тема: «Оцінка фінансового стану підприємства та обґрунтування шляхів його поліпшення»

Кваліфікаційна робота магістра: 91 с., 18 рис., 25 табл., 48 літературних джерел.

Об'єктом дослідження є процес формування складових і показників фінансового стану підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні і практичні аспекти формування й оцінки фінансового стану підприємства.

Метою дослідження є оцінка фінансового стану підприємства та обґрунтування напрямів його покращення.

Для досягнення поставлено мети необхідним є виконання наступних завдань:

1. Провести дослідження теоретичних аспектів діагностики фінансового стану підприємства;
2. Провести оцінку результатів діяльності ПП «МЕТИД» та його фінансового і майнового стану;
3. Узагальнити стратегічні напрями щодо покращення фінансового стану ПП «МЕТИД»;
4. Провести оцінку ймовірності банкрутства досліджуваного підприємства;
5. Обґрунтувати шляхи зростання прибутку підприємства для підвищення показників його фінансової стійкості.

Методи дослідження. При дослідженні теоретичних і практичних аспектів аналізу фінансового стану підприємства та шляхів його покращення використовувалися наступні методи і прийоми: узагальнення, аналіз і синтез для дослідження теоретико-методичних аспектів діагностики фінансового стану підприємства; порівняння, методи економічного і статистичного аналізу – для оцінки реального фінансового стану досліджуваного підприємства; графічний метод – для наочного представлення отриманих результатів аналізу щодо фінансового стану підприємства; моделі Альтмана і Терещенка для оцінки ймовірності банкрутства досліджуваного підприємства.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у подальшому розвитку теоретичних і методичних положень та прикладних інструментів формування й оцінки фінансового стану підприємства, зокрема:

дістали подальшого розвитку:

– трактування змісту поняття «аналіз фінансового стану підприємства» як систематичного та комплексного дослідження сукупності показників, що характеризують наявність, розміщення та ефективність використання фінансових ресурсів суб'єкта господарювання, його здатність виконувати

поточні й довгострокові зобов'язання, забезпечувати безперервність діяльності та фінансувати розвиток;

– систематизація інструментарію оцінки фінансового стану з урахування особливостей функціонування сучасного підприємства;

– обґрунтування стратегічних напрямів покращення фінансового стану підприємства та прогнозування очікуваних результатів запропонованих заходів, зокрема щодо фінансової стабілізації, підвищення фінансової стійкості та мобілізації наявних і прихованих внутрішніх резервів, що дозволить оптимізувати виробничі процеси, покращити ефективність управління фінансовими ресурсами та отримати додаткове фінансування;

– пропозиції з реалізації інвестиційного проєкту із використання лазерної гравірувальної машини, що дозволить збільшити обсяги реалізації продукції шляхом розширення клієнтської бази підприємства за рахунок виконання індивідуальних замовлень із гравірування на металевих виробах (нанесення маркувань, логотипів, серійних номерів та декоративних елементів на металеві вироби).

Практичне значення одержаних результатів полягає в узагальненні пропозицій щодо покращення фінансового стану, що дозволить підвищити показники діяльності підприємства.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

ПРИБУТОК, ФІНАНСОВИЙ СТАН, РЕЗЕРВИ, АНАЛІЗ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ПОТЕНЦІАЛ, ПОКАЗНИКИ

KEYWORDS

PROFIT, FINANCIAL POSITION, RESERVES, ANALYSIS, EFFICIENCY, POTENTIAL, INDICATORS

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА.....	10
1.1. Необхідність та значення оцінки фінансового стану підприємства.....	10
1.2. Фактори впливу на фінансово-господарську діяльність підприємства	16
1.3. Методичні засади оцінки фінансового стану підприємства.....	20
Висновки до першого розділу	26
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПП «МЕТИД».....	29
2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ПП «МЕТИД».....	29
2.2. Оцінка майнового стану ПП «МЕТИД».....	37
2.3. Аналіз показників фінансового стану ПП «МЕТИД».....	46
Висновки до другого розділу.....	54
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПП «МЕТИД».....	57
3.1. Стратегічні напрями покращення фінансового стану ПП «МЕТИД».....	57
3.2. Моделювання ймовірності банкрутства для оцінки фінансової спроможності підприємства.....	62
3.3. Обґрунтування шляхів зростання прибутку як основного чинника підвищення фінансової стійкості.....	67
Висновки до третього розділу.....	73
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	80
ДОДАТКИ	85

ВСТУП

Актуальність проблематики дослідження. У сучасних нестабільних економічних умовах, як ніколи відслідковується взаємозалежність показників діяльності підприємства і його фінансового стану. Моніторинг показників економічної стабільності, ліквідності, платоспроможності та ефективності використання ресурсів дає змогу керівництву приймати обґрунтовані управлінські рішення. Тоді як систематичне проведення аналізу фінансового стану сприяє своєчасному виявленню потенційних ризиків та оптимізації фінансових потоків підприємства.

У надскладних умовах роботи сьогодні аналіз фінансового стану є невід'ємною частиною управлінської та інвестиційної діяльності, а для більшості підприємств є інструментом стратегічного аналізу, оскільки дозволяє не лише визначити економічний потенціал організації, а й здійснити об'єктивну оцінку позицій на ринку.

Актуальність теми посилюється необхідністю пошуку шляхів підвищення фінансової стійкості і адаптивності підприємств до викликів, зумовлених зовнішніми та внутрішніми факторами - коливаннями ринкової кон'юнктури, інфляційними процесами, зміною податкової політики, обмеженням доступу до інвестиційних ресурсів та зростанням вартості капіталу. Військова агресія ще більше активізувала негативний вплив різних чинників на умови функціонування підприємств, тому періодичне проведення аналізу фінансових показників та обґрунтування комплексу дієвих заходів, спрямованих на оптимізацію фінансової структури, підвищення ефективності використання активів, управління витратами та формування достатнього обсягу власних і позикових ресурсів стає пріоритетним завданням сьогодні для суб'єктів господарювання. Отже, дослідження фінансового стану підприємства та визначення напрямів його поліпшення є актуальним, оскільки залишається підґрунтям для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень та сприяє підвищенню стійкості

підприємства, а також створює умови для його стратегічного розвитку в умовах сучасних економічних викликів.

Дослідженням питань оцінки фінансового стану підприємства та напрямам його покращення присвячено роботи Бута М., Гарриленко Ю., Готрої В., Демчук В., Дячок А., Данильчук І., Клімової І., Ковбасюк А., Корбутяк А., Кучеренко Є., Куцай Н., Ладунка І., Марусян Л., Мосьондз О., Ріпич В., Свідерської І., Татієвської К., Чепка В. та інших.

Метою дослідження є оцінка фінансового стану підприємства та обґрунтування напрямів його покращення.

Для досягнення поставлено мети необхідним є виконання наступних **завдань**:

1. Провести дослідження теоретичних аспектів діагностики фінансового стану підприємства;
2. Провести оцінку результатів діяльності ПП «МЕТИД» та його фінансового і майнового стану;
3. Узагальнити стратегічні напрями щодо покращення фінансового стану ПП «МЕТИД»;
4. Провести оцінку ймовірності банкрутства досліджуваного підприємства;
5. Обґрунтувати шляхи зростання прибутку підприємства для підвищення показників його фінансової стійкості.

Об'єктом дослідження є процес формування складових і показників фінансового стану підприємства.

Предметом дослідження є теоретичні і практичні аспекти формування й оцінки фінансового стану підприємства.

Інформаційними джерелами при виконанні роботи і проведенні досліджень є фінансова звітність досліджуваного підприємства; посібники, монографії та статті у періодичних фахових видання, у яких висвітлюються питання оцінки фінансового стану та шляхів його поліпшення, Інтернет-ресурси.

При дослідженні теоретичних і практичних аспектів аналізу фінансового стану підприємства та шляхів його покращення використовувалися наступні методи і прийоми: узагальнення, аналіз і синтез для дослідження теоретико-методичних аспектів діагностики фінансового стану підприємства; порівняння, методи економічного і статистичного аналізу – для оцінки реального фінансового стану досліджуваного підприємства; графічний метод – для наочного представлення отриманих результатів аналізу щодо фінансового стану підприємства; моделі Альтмана і Терещенко для оцінки ймовірності банкрутства досліджуваного підприємства.

Наукова новизна результатів дослідження полягає у подальшому розвитку теоретичних і методичних положень та прикладних інструментів формування й оцінки фінансового стану підприємства, зокрема:

дістали подальшого розвитку:

– трактування змісту поняття «аналіз фінансового стану підприємства» як систематичного та комплексного дослідження сукупності показників, що характеризують наявність, розміщення та ефективність використання фінансових ресурсів суб'єкта господарювання, його здатність виконувати поточні й довгострокові зобов'язання, забезпечувати безперервність діяльності та фінансувати розвиток;

– систематизація інструментарію оцінки фінансового стану з урахування особливостей функціонування сучасного підприємства;

– обґрунтування стратегічних напрямів покращення фінансового стану підприємства та прогнозування очікуваних результатів запропонованих заходів, зокрема щодо фінансової стабілізації, підвищення фінансової стійкості та мобілізації наявних і прихованих внутрішніх резервів, що дозволить оптимізувати виробничі процеси, покращити ефективність управління фінансовими ресурсами та отримати додаткове фінансування;

– пропозиції з реалізації інвестиційного проєкту із використання лазерної гравірувальної машини, що дозволить збільшити обсяги реалізації продукції

шляхом розширення клієнтської бази підприємства за рахунок виконання індивідуальних замовлень із гравірування на металевих виробах (нанесення маркувань, логотипів, серійних номерів та декоративних елементів на металеві вироби).

Практичне значення одержаних результатів полягає в узагальненні пропозицій щодо покращення фінансового стану, що дозволить підвищити показники діяльності досліджуваного підприємства.

Апробація результатів дослідження. Основні результати і висновки наукових досліджень доповідались на XIII Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції науковців та здобувачів вищої освіти «Економічні проблеми модернізації та інвестиційно-інноваційного розвитку аграрних підприємств» (Дніпро, ДДАЕУ, 28-29 квітня 2025 р.) та опубліковані у фаховому журналі: Гончаренко О., Родіна О., Орлова С. Інтеграція ESG-критеріїв у систему стратегічного управління підприємств агробізнесу. *Економіка і регіони*. 2025. № 3 (98). С. 147-153 [https://doi.org/10.26906/EiR.2025.3\(98\).3910](https://doi.org/10.26906/EiR.2025.3(98).3910)

Структура та обсяг дипломної роботи магістра. Кваліфікаційна робота складається з реферату, вступу, трьох розділів, дев'яти підрозділів, висновків та пропозицій, переліку використаних джерел, додатків. Повний обсяг кваліфікаційної роботи становить 91 сторінку. Перелік використаних джерел становить 48 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Необхідність та значення оцінки фінансового стану підприємства

Аналіз фінансового стану як окрема сфера економічних досліджень формувався поступово, у міру розвитку ринкових відносин та системи обліку. Витоки поняття «аналіз фінансово стану» сягають періоду становлення подвійної бухгалтерії в Італії XV–XVI століть, коли купці та банкіри почали використовувати систематизовану інформацію для оцінки платоспроможності партнерів. У цей час фінансові записи велися переважно з метою контролю грошових потоків і збереження капіталу, однак уже тоді формувалися перші елементи порівняння доходів, витрат та активів [13].

Подальший розвиток аналізу фінансового стану пов'язаний із промисловою революцією XVIII–XIX століть, коли різко зросли масштаби виробництва й капіталовкладень, а з ними - потреба у надійній оцінці фінансової стабільності підприємств. Саме в цей період з'явилися перші спроби узагальнити й систематизувати показники прибутковості, ліквідності та структури капіталу. У країнах Західної Європи й США активно розроблялися методики аналізу балансів і звітності, які дозволяли інвесторам та кредиторам оцінювати ризики [34].

У XX столітті аналіз фінансового стану перетворився на самостійну науково-практичну дисципліну. В умовах розвитку корпорацій, біржового ринку та міжнародної торгівлі з'явилися уніфіковані стандарти фінансової звітності, які дали змогу порівнювати діяльність підприємств між собою. У цей же час були розроблені класичні фінансові коефіцієнти, системи рейтингової оцінки, методи прогнозування банкрутства (наприклад, модель

Альтмана), що зробили аналіз більш формалізованим і науково обґрунтованим [44].

Сьогодні, аналіз фінансового стану є важливим інструментом дослідження економічної діяльності підприємства, який забезпечує об'єктивну оцінку його платоспроможності, рентабельності, ліквідності і фінансової стійкості. Проведення аналізу фінансового стану дозволяє виявити тенденції у формуванні та використанні фінансових ресурсів, визначенні рівня виконання зобов'язань перед контрагентами та державою, а також оцінити потенційні можливості розвитку суб'єкта господарювання.

У сучасній економічній літературі спостерігається різноманітність наукових підходів до трактування сутності фінансового стану підприємства. Дослідники Андрущенко І., Куцай Н., Демчук В., Непочатенко О., Мельничук Н., Чемчикаленко Р., Сукрушева Г., Ткаченко А. [1], [15], [23], [43] розглядають його як комплексну характеристику, що відображає рівень забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами, його платоспроможність та здатність ефективно виконувати свої зобов'язання. Окремі автори Данильчук І., Проскуріна Н., Гнідкова А., Яцух О. [6], [28], [47] акцентують увагу на динамічному аспекті цього поняття, підкреслюючи його роль як індикатора стабільності та перспектив розвитку суб'єкта господарювання. Інші науковці ототожнюють фінансовий стан із системою показників, що характеризують результати діяльності та структуру капіталу підприємства (табл. 1.1).

Отже, узагальнюючи можемо систематизувати поняття «аналіз фінансового стану підприємства» наступним чином - це систематичне та комплексне дослідження із використанням показників, що дозволяють оцінити наявність, розміщення та ефективність використання фінансових ресурсів суб'єкта господарювання, його здатність виконувати поточні й довгострокові зобов'язання, забезпечувати безперервність діяльності та фінансувати розвиток. Фінансовий аналіз відображає реальний і потенційний

рівень фінансової стійкості підприємства, слугує базою для прийняття управлінських рішень і прогнозування майбутнього фінансового стану.

Таблиця 1.1

Трактування поняття «аналіз фінансового стану» різними авторами

Автор	Визначення поняття
Ніпіаліді О., Карпишин Н.	«Оцінка фінансового стану підприємства є комплексним дослідженням складових фінансової діяльності на основі джерел інформації, вивчення і вимірювання впливу чинників, причин та резервів, оцінки роботи та порівняння її результатів з витратами, узагальнення результатів оцінювання та розробка заходів, направлених на усунення недоліків».
Поддєрьогін А.	«Фінансовий стан підприємства є сукупністю показників, що відображають обсяг, структуру та ефективність використання його фінансових ресурсів, а представлені параметри дають змогу оцінити наявність коштів, їх розміщення у різних сферах діяльності та результативність їх застосування для забезпечення стабільності, платоспроможності та розвитку підприємства».
Штепенко К.	«Фінансовий стан підприємства визначає характер його взаємодії з іншими суб'єктами господарювання та державними органами, відображає здатність ефективно функціонувати у зовнішньому економічному середовищі та оцінює потенціал підприємства для ділового співробітництва. Крім того, фінансовий стан є важливим показником інвестиційної привабливості підприємства, що впливає на прийняття рішень інвесторами та партнерськими організаціями».
Нікольчук Ю. Лопатовська О.	«Фінансовий стан підприємства є багатограним та комплексним поняттям, що має різні аспекти інтерпретації і представляє собою інтегровану характеристику діяльності підприємства за певний період, яка охоплює сукупність фінансових показників. Представлена особливість відображає рівень фінансової забезпеченості власними та залученими фінансовими ресурсами, їхню пропорційність та раціональність розміщення».
Марусяк Н.	«Фінансовий стан підприємства – це результат його виробничої, фінансово-господарської та комерційної діяльності».

Джерело: узагальнено автором за [24, 39-41, 46,]

Основною метою аналізу фінансового стану підприємства є об'єктивна та всебічна оцінка їхньої діяльності. Аналіз спрямований на виявлення реальних можливостей підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, що дозволяє оптимізувати управлінські рішення [42].

Відповідно, одним із головних завдань аналізу фінансового стану підприємства є своєчасне виявлення проблемних аспектів фінансової

діяльності та запобігання порушенню його платоспроможності, що дозволяє оцінювати ефективність використання фінансових ресурсів, своєчасно коригувати фінансові процеси та забезпечувати стабільність і стійкість підприємства у діловому середовищі. Основні завдання аналізу фінансового стану підприємства представлено на рис. 1.1.

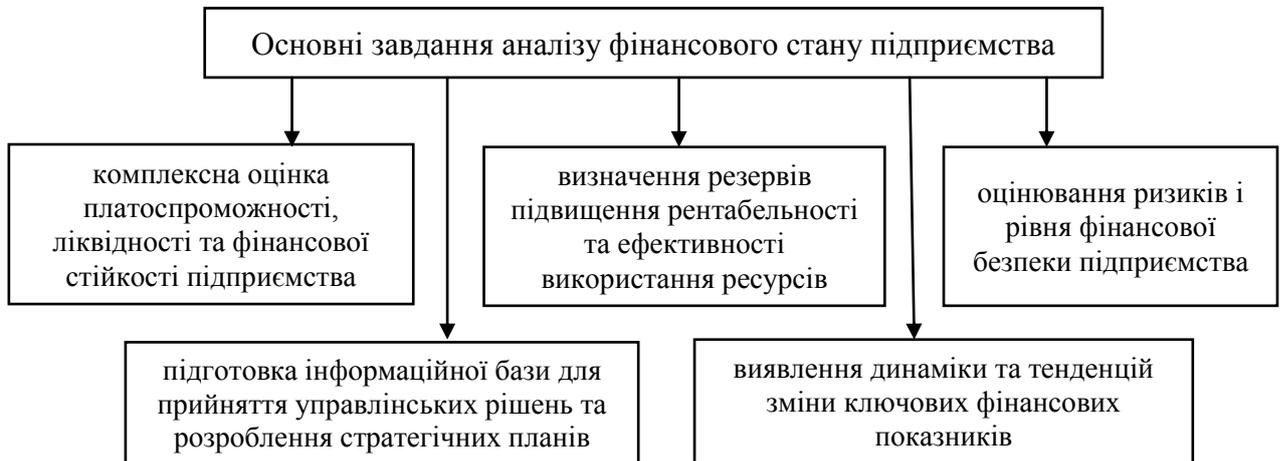


Рис. 1.1. Завдання в аналізі фінансового стану підприємства

Джерело: [8, 10]

Об'єктивна оцінка фінансового стану підприємства не може базуватися на аналізі лише одного, навіть найбільш значущого показника. Для отримання повної та достовірної картини необхідно застосовувати комплексну оцінку, що включає групу взаємопов'язаних показників. Аналіз фінансового стану дозволяє всебічно і детально охарактеризувати фінансово-економічний стан підприємства, оцінити його платоспроможність, ліквідність, ділову активність і прибутковість.

Використання комплексного аналізу фінансового стану забезпечує можливість виявлення прихованих проблем, оцінки ефективності управлінських рішень та формування стратегій для підвищення фінансової стабільності. Лише системне зіставлення та взаємний аналіз ключових показників дозволяє отримати об'єктивне уявлення про реальний стан підприємства та його перспективи розвитку на ринку [19].

Фінансовий стан підприємства перебуває у тісному взаємозв'язку з динамікою виробничих показників. Зростання обсягів випуску продукції, як правило, сприяє зміцненню фінансових результатів діяльності, тоді як зменшення виробництва негативно відображається на платоспроможності та рентабельності. Водночас сам фінансовий стан здатний впливати на виробничу сферу: за несприятливих фінансових умов підприємство змушене скорочувати обсяги випуску, тоді як за позитивних – має змогу розширювати виробництво та підвищувати його ефективність [2].

На підставі проведеного фінансового аналізу керівник отримує набір ключових, найбільш показових індикаторів, що відображають реальний і достовірний стан фінансів підприємства. У процесі такої роботи він має можливість орієнтуватися на різні завдання: як на вивчення актуального фінансового положення організації, так і на прогнозування її майбутніх фінансових можливостей та перспектив розвитку. Маючи єдину інформаційну базу як фінансовий аналіз, так і управлінський аналіз тісно пов'язані між собою, спираються на єдину інформаційну основу та взаємодоповнюють один одного в процесі прийняття управлінських рішень [16].

В результаті вибору одного з напрямів фінансового аналізу отримуємо конкретні результати, які дозволять оцінити стан підприємства з різних аспектів. Зокрема, горизонтальний аналіз дає змогу відстежити динаміку змін показників у часі, вертикальний аналіз виявляє структуру активів і зобов'язань, а трендовий аналіз визначає довгострокові тенденції розвитку. Коефіцієнтний аналіз дозволяє оцінити ліквідність, фінансову стійкість та рентабельність, тоді як факторний аналіз сприяє з'ясуванню причин змін ключових фінансових показників. У результаті застосування цих методів формується комплексна картина фінансового стану підприємства, що слугує основою для прийняття ефективних управлінських рішень та стратегічного планування [1].

Оцінка фінансового стану підприємства здійснюється за різноманітними напрямками, що формують систему аналітичних підходів. Їх класифікація базується на вітчизняному та зарубіжному досвіді, що дозволяє комплексно розглядати фінансові показники з точки зору різних методологічних підходів. Візуальне представлення класифікації наведено на рис. 1.2, де відображено основні групи та напрями проведення фінансового аналізу.



Рис. 1.2. Схема проведення аналізу у діяльності підприємства

Джерело: [16, 21]

Отже, щоб глибше зрозуміти сутність оцінки фінансового стану підприємства, слід наголосити, що її актуальність і значущість визначаються необхідністю системного аналізу діяльності у ринкових умовах. Оцінка фінансового стану стає особливо важливою під час переходу підприємства до самоокупності та самофінансування, а також у процесі оптимізації використання ресурсів для забезпечення фінансової стабільності, що дозволяє своєчасно виявляти слабкі місця у фінансовому управлінні, підвищувати ефективність використання капіталу, формувати обґрунтовані

управлінські рішення і забезпечувати довгострокову стійкість підприємства на ринку.

1.2. Фактори впливу на фінансово-господарську діяльність підприємства

Інформаційне забезпечення аналізу фінансового стану підприємства залежно від рівня доступності доцільно поділяти на відкриті та конфіденційні відомості. До відкритої інформації належать дані бухгалтерської і статистичної звітності, які подаються зовнішнім користувачам та перебувають у вільному доступі для зацікавлених сторін. Конфіденційна інформація охоплює внутрішні показники діяльності підприємства, що не підлягають розголошенню та використовуються виключно для внутрішніх управлінських потреб і стратегічного планування. Поєднання відкритих і закритих джерел даних створює інформаційну основу для всебічного аналізу фінансового стану, дозволяє своєчасно виявляти ризики, оцінювати результативність господарської діяльності та приймати виважені рішення, спрямовані на забезпечення стійкого розвитку підприємства [2].

Кожне підприємство самостійно визначає систему планових і прогнозних індикаторів, розробляє власні нормативи, тарифи, а також формує механізми аналізу й регулювання фінансової діяльності, що забезпечує постійний контроль за раціональністю використання ресурсів, дає змогу своєчасно виявляти відхилення від запланованих орієнтирів і ухвалювати обґрунтовані управлінські рішення, спрямовані на їх усунення та підвищення результативності господарської діяльності [12].

Інформаційною базою для оцінювання фінансового стану підприємства є дані, що відображають результати його діяльності та ресурсну забезпеченість. До них належать бухгалтерська та статистична звітність, внутрішні документи планування та контролю, фінансові плани, облікові регістри, а також оперативні дані щодо надходжень, витрат, зобов'язань і

активів. Використання цих джерел дозволяє отримати повну картину фінансового стану, виявити ключові тенденції розвитку, оцінити ефективність використання ресурсів і своєчасно реагувати на відхилення від запланованих показників [1].

Ефективна фінансова діяльність підприємства спрямована на забезпечення зростання його ринкової вартості, підвищення доходності та покращення матеріального добробуту. Досягнення цілей діяльності підприємства безпосередньо залежить від якості прийняття управлінських рішень, що повинні бути орієнтовані на системний контроль та планування ресурсів, як показано на рис. 1.3 [29].

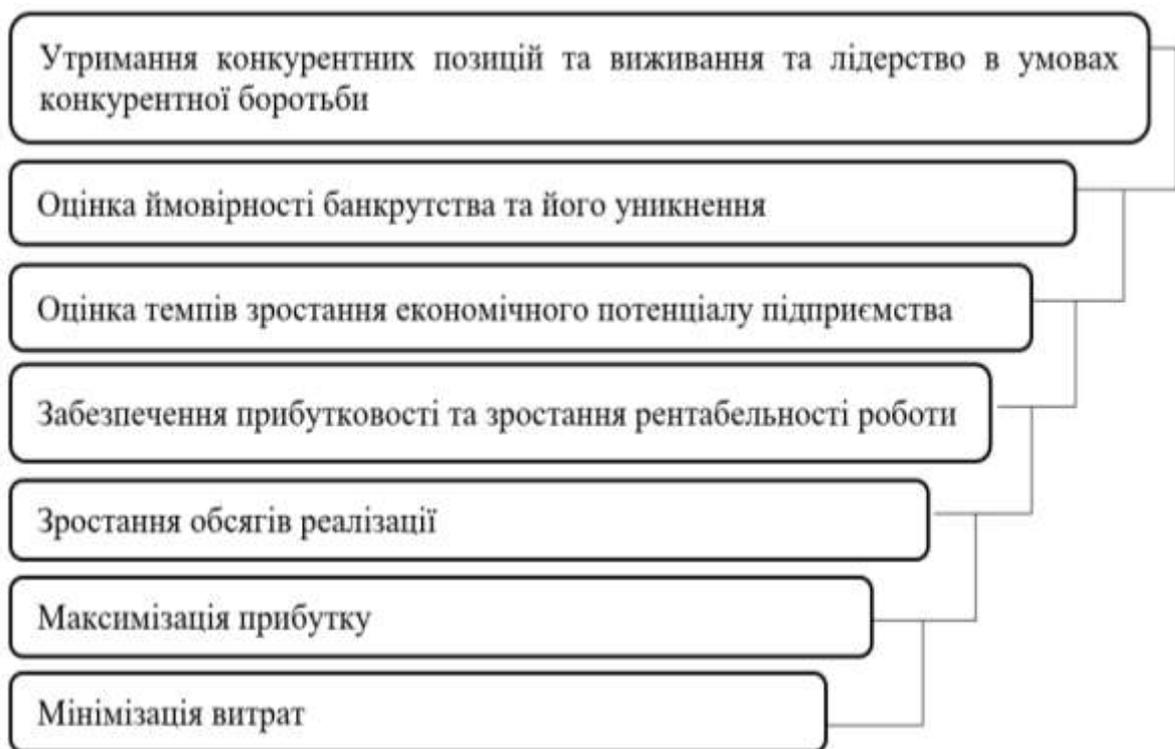


Рис. 1.3. Основні аспекти діяльності підприємства

Джерело: [9].

На фінансову діяльність підприємства впливають як внутрішні, так і зовнішні фактори. Внутрішні чинники формуються всередині організації і включають структуру капіталу, ефективність управління ресурсами, організаційну структуру, рівень продуктивності та внутрішні фінансові політики (рис. 1.4).

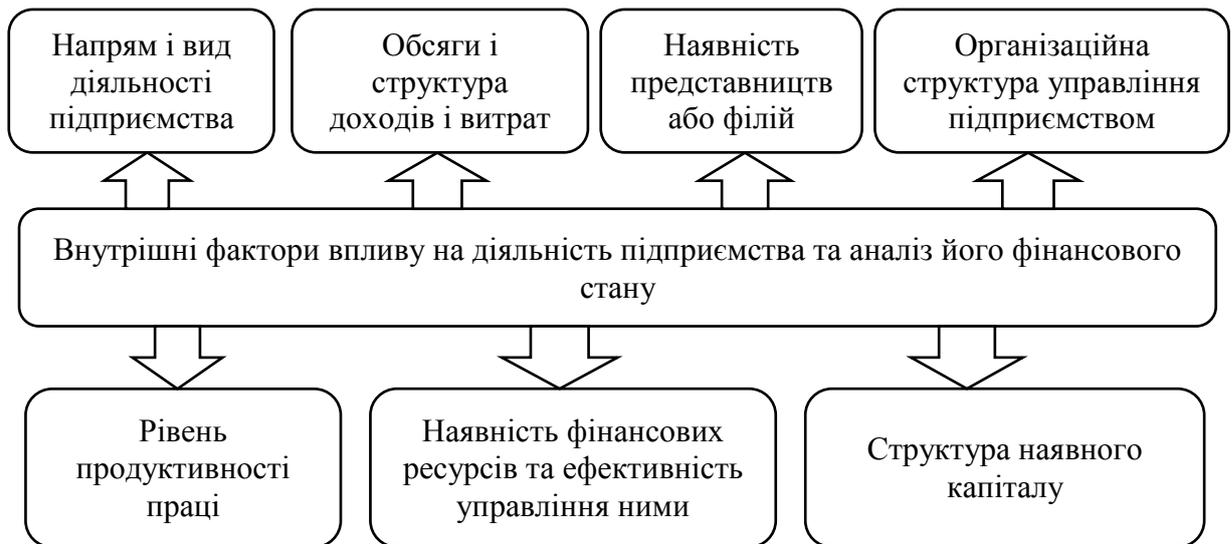


Рис. 1.4. Внутрішні фактори впливу на діяльність підприємства та аналіз його фінансового стану

Джерело: побудовано за [7, 11].

Зовнішні фактори визначаються умовами ринку та макроекономічним середовищем, до яких належать економічна кон'юнктура, законодавчі та податкові норми, рівень конкуренції, зміни в споживчому попиті та доступність фінансових ресурсів (рис. 1.5).

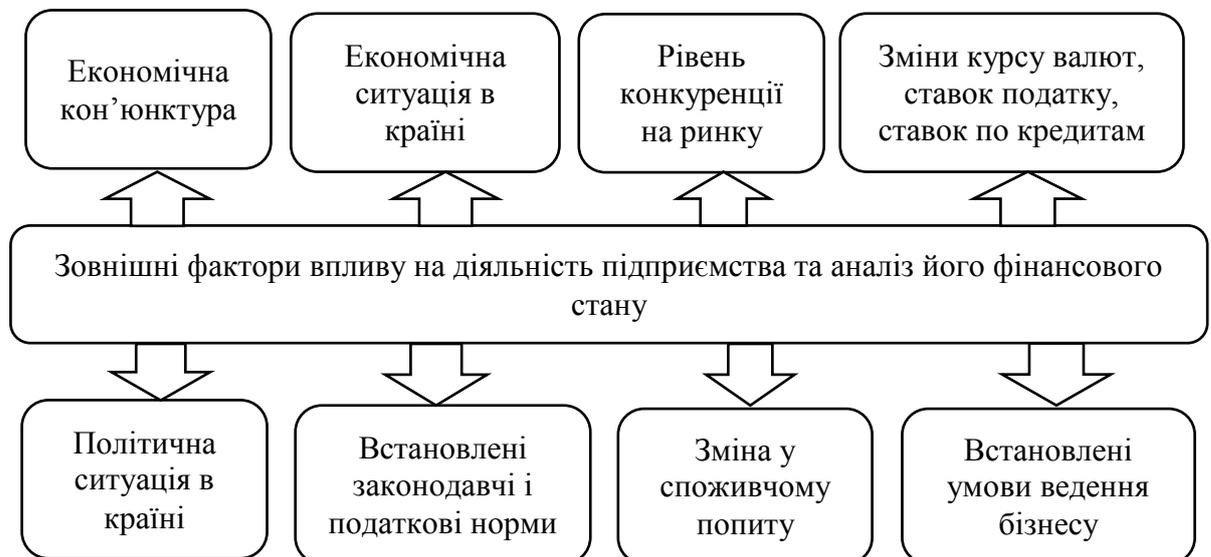


Рис. 1.5. Зовнішні фактори впливу на діяльність підприємства та аналіз його фінансового стану

Джерело: побудовано за [48].

Фінансова діяльність підприємства зазнає впливу як внутрішніх, так і зовнішніх чинників, дія яких може мати різну спрямованість - як сприятливу, так і несприятливу. З метою зниження негативних наслідків впливу зовнішнього середовища підприємству необхідно формувати дієву фінансову стратегію на основі комплексної оцінки умов функціонування, що передбачає ідентифікацію та аналіз ризиків, прогнозування руху фінансових ресурсів, раціоналізацію витрат і підвищення ефективності використання наявних ресурсів, а також вибір пріоритетних напрямів розвитку. Окрім цього, систематичний контроль та аналіз факторів впливу створюють передумови для своєчасного коригування управлінських рішень, посилення фінансової стійкості підприємства та забезпечення його стабільного функціонування в умовах економічної невизначеності. Ефективне управління впливом внутрішніх і зовнішніх факторів створює передумови для зростання прибутковості, ефективності використання ресурсів [14].

Для ефективного управління діяльністю підприємства необхідно враховувати специфіку його діяльності та її вплив на фінансові показники. Різні види діяльності визначають структуру доходів і витрат, рівень капіталовкладень, потребу в оборотних коштах і формування прибутку. Так, виробничі підприємства більшою мірою залежать від обсягів виробництва та собівартості продукції, тоді як торговельні організації орієнтовані на оборотність товарів та зростання продажів. Урахування перерахованих особливостей дозволяє більш точно прогнозувати фінансові результати, планувати грошові потоки, визначати ефективність інвестицій та приймати обґрунтовані управлінські рішення. Крім того, аналіз специфіки діяльності сприяє оптимізації ресурсів, підвищенню доходності та забезпеченню стабільності фінансового стану підприємства в умовах ринкової економіки.

1.3. Методичні засади оцінки фінансового стану підприємства

Підприємства здійснюють оцінку свого фінансового стану для підвищення ефективності управління та оптимізації власної діяльності, тоді як кредитори та інвестори використовують результати аналізу для мінімізації ризиків, пов'язаних із наданням позик чи здійсненням вкладень. Така оцінка є також необхідною умовою для розробки фінансових планів, прогнозування ліквідності та стратегічного оздоровлення підприємства. Завдяки системному аналізу фінансових показників можна виявити слабкі місця у використанні ресурсів, оцінити перспективи розвитку, визначити потреби у залученні капіталу та сформувавши ефективну політику управління ризиками. У результаті підприємство отримує підґрунтя для прийняття обґрунтованих управлінських рішень [5].

Аналіз фінансового стану підприємства проводиться фахівцями-аналітиками та базується на широкому спектрі інформаційних джерел, включаючи оперативні дані поточної діяльності. Складена практична традиція фінансового аналізу сформувала певні методи та прийоми, що дозволяють систематично оцінювати фінансові результати, виявляти тенденції розвитку та забезпечувати підґрунтя для обґрунтованих управлінських рішень.

У процесі оцінки фінансового стану виділяють основні методичні підходи до його оцінювання, зокрема горизонтальний і вертикальний аналізи, що дають змогу простежити динаміку показників у часі та оцінити їхню структуру.

Горизонтальний аналіз фінансового стану – це метод дослідження, що полягає у порівнянні показників фінансової звітності підприємства за кілька періодів із метою виявлення змін їх абсолютних та відносних величин і дає змогу простежити динаміку розвитку підприємства, оцінити тенденції зростання або зниження окремих статей звітності та визначити ключові фактори, що впливають на фінансові результати [17].

Вертикальний аналіз фінансового стану – це метод оцінювання фінансової звітності, за якого кожен показник розглядається як частка (питома вага) у загальному підсумку відповідного розділу чи звіту і дає змогу дослідити структуру активів, капіталу та зобов'язань підприємства у певний момент часу, виявити пропорції між їх складовими та оцінити зміни у структурі фінансових ресурсів [17].

Трендовий аналіз визначає довгострокові тенденції зміни фінансових показників підприємства шляхом порівняння їх за кілька періодів із базовим значенням та розрахунку темпів зростання (зниження) і дає змогу встановити напрямок розвитку (зростання, стабільність чи спад), оцінити сталість динаміки та спрогнозувати майбутні значення ключових показників діяльності [17].

Коефіцієнтний аналіз також є одним із інструментів оцінювання фінансового стану підприємства та базується на розрахунку і зіставленні системи фінансових показників, які характеризують співвідношення між окремими елементами фінансової звітності. Застосування коефіцієнтного аналізу або аналізу відношень методу дає змогу встановити взаємозв'язок між показниками балансу та звіту про фінансові результати, оцінити рівень платоспроможності, фінансової стабільності й прибутковості, а також визначити ефективність використання ресурсів [18].

Факторний аналіз оцінює вплив різних чинників на зміну фінансових показників підприємства, і дозволяє з'ясувати, які внутрішні або зовнішні чинники спричинили збільшення або зниження результативних показників, та оцінити їхній відносний внесок, що забезпечує глибоке розуміння причин фінансових змін і слугує основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень [29].

Основні групи показників, які можуть використовувати підприємства для аналізу фінансового стану представлено на рис. 1.6.

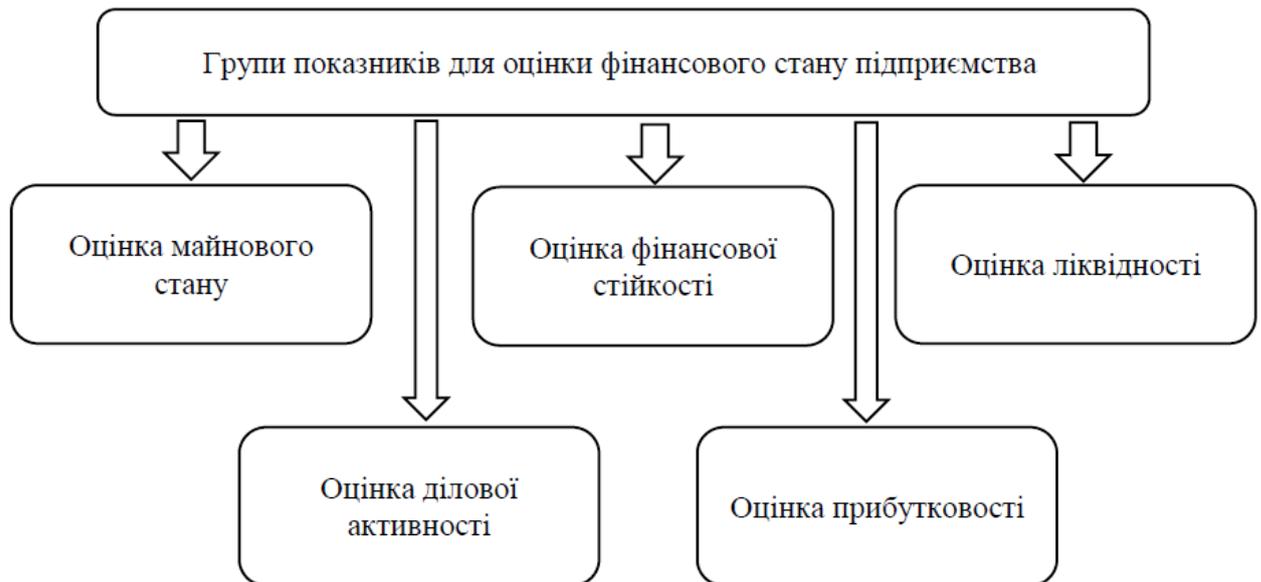


Рис. 1.6. Основні групи показників для проведення оцінки фінансового стану підприємства

Джерело: [17, 20].

Оцінка майнового стану підприємства дає змогу визначити рівень забезпеченості активами та ефективність їх використання у виробничо-господарській діяльності. У процесі аналізу досліджується структура майна, динаміка його змін, співвідношення між необоротними та оборотними активами, а також ступінь їх ліквідності та зношеності. Особлива увага приділяється виявленню тенденцій оновлення основних засобів і забезпеченню підприємства достатнім обсягом оборотних ресурсів для підтримання безперервності операційної діяльності. Результати оцінки майнового стану дозволяють встановити рівень фінансової гнучкості підприємства, визначити потенціал для розширення виробництва та оновлення матеріально-технічної бази, а також оцінити здатність своєчасно виконувати свої зобов'язання [37].

Показники фінансової стійкості відображають здатність підприємства забезпечувати збалансованість джерел фінансування та підтримувати стабільний рівень платоспроможності і характеризують структуру капіталу, ступінь фінансової незалежності від зовнішніх кредиторів та ефективність

використання власних фінансових ресурсів у процесі господарської діяльності. Аналіз показників фінансової стійкості спрямований на оцінку рівня економічної безпеки підприємства, виявлення загроз його фінансовій стабільності та визначення можливостей подальшого розвитку [32] (рис. 1.7).



Рис. 1.7. Послідовність розрахунку показників фінансової стійкості підприємства

Джерело: [31, 42].

Показники ліквідності підприємства характеризують рівень платоспроможності підприємства у короткостроковому періоді та демонструють співвідношення між поточними активами й поточними зобов'язаннями. Аналіз показників ліквідності дає можливість оцінити фінансову гнучкість, стійкість та потенціал підприємства щодо забезпечення безперервності операційної діяльності. Систематичний розрахунок та аналіз зазначених коефіцієнтів забезпечує управлінський персонал підприємства інформацією для прийняття оперативних і стратегічних рішень, спрямованих на підтримання достатнього рівня платоспроможності (табл. 1.2) [35].

Показники ділової активності відображають інтенсивність господарської діяльності підприємства та ефективність використання його ресурсного потенціалу і характеризують швидкість обороту активів, рівень завантаженості виробничих потужностей, результативність управління

дебіторською та кредиторською заборгованістю, а також ефективність реалізації продукції.

Таблиця 1.2

Порядок розрахунку показників ліквідності підприємства

Показник	Порядок розрахунку	Оптимальне значення
Коефіцієнт поточної (загальної) ліквідності	$K_{пл} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	1,5-2,0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$K_{шл} = \frac{\text{Оборотні активи} - \text{Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	$\geq 1,0$
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{ал} = \frac{\text{Грошові кошти} + \text{Короткострокові фінансові інвестиції}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	0,2-0,3

Джерело: [42].

Аналіз показників ділової активності дає змогу оцінити здатність підприємства генерувати доходи в процесі основної діяльності та своєчасно реагувати на зміни ринкового середовища (рис. 1.8) [10].

Коефіцієнт оборотності активів	$K_{oa} = \frac{\text{Чистий дохід (виручка)}}{\text{Середньорічна вартість активів}}$
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	$K_{окк} = \frac{\text{Чистий дохід (виручка)}}{\text{Середньорічний власний капітал}}$
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	$K_{ооб} = \frac{\text{Чистий дохід (виручка)}}{\text{Середньорічні оборотні активи}}$
Коефіцієнт оборотності запасів	$K_{оз} = \frac{\text{Собівартість реалізованої продукції}}{\text{Середньорічні запаси}}$
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$K_{одз} = \frac{\text{Чистий дохід (виручка)}}{\text{Середньорічна дебіторська заборгованість}}$
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$K_{окз} = \frac{\text{Собівартість реалізованої продукції}}{\text{Середньорічна кредиторська заборгованість}}$
Тривалість погашення кредиторської заборгованості	$T_{кз} = \frac{\text{Кількість днів у періоді}}{K_{окз}}$

Рис. 1.8. Порядок розрахунку показників ділової активності підприємства

Джерело: [42].

Показники прибутковості (рентабельності) підприємства є однією із основних груп оцінки показників ефективності господарської діяльності та фінансового управління. Показники рентабельності відображають здатність суб'єкта господарювання формувати прибуток на основі використаних

ресурсів, капіталу та реалізованої продукції. Аналіз показників рентабельності забезпечує комплексну оцінку результативності виробничої, комерційної та інвестиційної діяльності.

Показники рентабельності відображають рівень прибутковості використання ресурсів й результативність господарських рішень та характеризують співвідношення отриманого прибутку до витрат, доходів або вкладених коштів, що дозволяє оцінити здатність підприємства формувати фінансовий результат та забезпечувати економічну доцільність своєї діяльності. Аналіз показників рентабельності дає змогу визначити ефективність використання активів, власного капіталу та виробничих ресурсів, а також оцінити вплив управлінських рішень на фінансові результати. Динаміка показників рентабельності дозволяє виявляти сильні та слабкі сторони фінансової політики підприємства. Високий рівень рентабельності свідчить про фінансову стабільність і привабливість підприємства для інвесторів та ділових партнерів, тоді як негативна тенденція цих показників сигналізує про необхідність перегляду підходів до управління витратами, ціноутворенням і виробничими процесами [42] (рис. 1.8).

Рентабельність активів	$ROA = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічна вартість активів}} \times 100\%$
Рентабельність власного капіталу	$ROE = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середньорічний власний капітал}} \times 100\%$
Рентабельність продукції	$R_{\text{прод}} = \frac{\text{Прибуток від реалізації}}{\text{Собівартість реалізованої продукції}} \times 100\%$
Рентабельність продажів	$R_{\text{продажів}} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Чистий дохід (виручка)}} \times 100\%$
Рентабельність операційної діяльності	$R_{\text{опер}} = \frac{\text{Операційний прибуток}}{\text{Чистий дохід (виручка)}} \times 100\%$
Рентабельність інвестицій	$ROI = \frac{\text{Прибуток від інвестицій}}{\text{Сума інвестицій}} \times 100\%$

Рис. 1.8. Порядок розрахунку показників рентабельності підприємства

Джерело: [42].

Існують два ключові напрями оптимізації фінансового стану підприємства: перший – підвищення результативності діяльності, що передбачає збільшення доходів і прибутків, і другий – раціональне розпорядження отриманими результатами, тобто ефективне використання наявних ресурсів та фінансових надходжень. Проте ці два шляхи – «генерувати прибуток» та «ефективно ним розпоряджатися» – не є рівноцінними за впливом на загальний фінансовий стан. Підприємство може збільшувати прибуток, але без належного контролю за його розподілом і використанням, це не гарантує стійкості та фінансової стабільності. Тому для забезпечення комплексного поліпшення фінансового стану необхідно поєднувати обидва підходи, поєднуючи стратегії зростання доходів із ефективним управлінням ресурсами, що створює підґрунтя для довгострокової фінансової стійкості.

Під час дослідження фінансового стану підприємства застосовується широкий спектр аналітичних підходів, методів і інструментів, які дають змогу здійснити всебічну оцінку результатів його діяльності. Залежно від поставлених цілей у практиці фінансового аналізу можуть використовуватися горизонтальний і вертикальний підходи, аналіз динамічних рядів, коефіцієнтний та факторний аналіз. Застосування різних показників і методів дозволяє не лише дослідити структуру та зміну фінансових показників у часі, а й визначити чинники, що вплинули на їх зміни. У результаті формується об'єктивне уявлення про фінансовий стан підприємства, що створює надійну інформаційну базу для обґрунтування управлінських рішень і розроблення подальшої стратегії розвитку.

Висновки до першого розділу

1. На основі узагальнення результатів проведених досліджень уточнено зміст категорії «фінансовий стан підприємства» та сформульовано визначення даного поняття, як комплексної системи аналітичних оцінок, що

характеризують формування, розміщення та ефективність використання фінансових ресурсів суб'єкта господарювання, а також його спроможність своєчасно виконувати поточні та довгострокові зобов'язання, підтримувати безперервність діяльності й забезпечувати процес розвитку.

З метою поглиблення теоретичних засад дослідження фінансового стану підприємства обґрунтовано зміст базових категорій аналізу, зокрема визначено його мету, завдання та основні напрями. Встановлено, що головною метою аналізу є формування об'єктивної інформаційної бази для прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності функціонування підприємства та забезпечення його фінансової стійкості. Водночас завдання аналізу полягають у виявленні тенденцій зміни фінансових показників, оцінюванні платоспроможності, ліквідності, рентабельності та ділової активності, а також у визначенні факторів впливу на фінансові результати.

2. Встановлено, що успішне управління фінансовим станом потребує системного аналізу впливу як зовнішніх, так і внутрішніх факторів. Визначено, що зовнішні фактори (економічна кон'юнктура, економічна ситуація в країні, зміни курсу валют, ставок податку, ставок по кредитах, політична ситуація, умови ведення бізнесу, вартість кредитних ресурсів, коливання ринкових цін) значною мірою формують умови функціонування підприємства. Водночас внутрішні фактори (організаційна структура управління, ефективність операційної діяльності, структура капіталу, рівень продуктивності праці, наявність фінансових ресурсів та ефективність управління ними, структура наявного капіталу) безпосередньо визначають фінансову результативність. Також важливо враховувати при проведенні аналізу фінансового стану специфіку діяльності підприємства, тому що виробничі підприємства більшою мірою залежать від обсягів виробництва та собівартості продукції, тоді як торговельні організації орієнтовані на оборотність товарів та зростання продажів.

3. У процесі дослідження виокремлено основні методичні підходи до оцінювання фінансового стану підприємства, зокрема: горизонтальний та вертикальний аналізи; трендовий аналіз; факторний аналіз. Узагальнено основні групи показників, які можуть використовувати сучасні підприємства для аналізу фінансового стану, такі як: оцінка майнового стану, оцінка фінансової стійкості, оцінка ліквідності, оцінка ділової активності, оцінка прибутковості.

4. У результаті опрацювання теоретичного матеріалу узагальнено, що існують два ключові напрями оптимізації фінансового стану підприємства: перший – підвищення результативності діяльності, що передбачає збільшення доходів і прибутків, і другий – раціональне розпорядження отриманими результатами, тобто ефективне використання наявних ресурсів та фінансових надходжень.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПП «МЕТИД»

2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності ПП «МЕТИД»

Приватне підприємство «МЕТИД» (код ЄДРПОУ 31300797) є юридичною особою, зареєстрованою 5 лютого 2001 року відповідно до вимог чинного законодавства України. На момент останнього оновлення інформації станом на 3 серпня 2025 року, підприємство має статус «зареєстровано», що свідчить про його активну господарську діяльність.

Статутний капітал ПП «МЕТИД» становить 2 100 тис. грн, та є індикатором фінансової забезпеченості підприємства на етапі створення і потенційної спроможності до виконання зобов'язань перед партнерами, контрагентами й державними органами.

Уповноваженою особою, що представляє інтереси підприємства, є Орлов Кирило Вікторович, який здійснює управління в межах наділених повноважень. Основні обов'язки, покладені на уповноважену особу від засновника ПП «МЕТИД» полягають у забезпеченні ефективного функціонування підприємства, прийнятті стратегічних рішень, а також забезпеченні відповідності діяльності ПП «МЕТИД» чинним нормативно-правовим актам [26-27].

Основним видом діяльності ПП «МЕТИД» є виробництво інших готових металевих виробів (код КВЕД 25.99), даний напрям охоплює широкий спектр продукції з металу, яка використовується в різних галузях промисловості, будівництва, транспорту та інших секторах, що потребують надійних і функціональних металевих конструкцій і деталей.

Окрім вище зазначеного основного напрямку, ПП «МЕТИД» також здійснює додаткові види діяльності, зокрема: виробництво плит, листів, труб і профілів із пластмас – охоплює випуск елементів для будівництва,

машинобудування та комунального господарства; виробництво будівельних виробів із пластмас – спрямоване на забезпечення ринку сучасними легкими та довговічними будматеріалами; виробництво сталевих бочок і подібних контейнерів – передбачає виготовлення тари для зберігання та транспортування рідин і сипучих матеріалів; оптова торгівля металами та металевими рудами – забезпечує обіг сировинних матеріалів для промислового виробництва; неспеціалізована оптова торгівля – дозволяє здійснювати реалізацію широкого спектра товарів; дослідження кон'юнктури ринку та виявлення громадської думки – свідчить про прагнення підприємства до аналізу ринкового середовища та прийняття обґрунтованих стратегічних рішень; ремонт і технічне обслуговування машин і устаткування промислового призначення – забезпечує надійну експлуатацію техніки та продовження її життєвого циклу; виробництво іншої продукції, не віднесеної до інших угруповань – розширює асортимент виробництва; надання в оренду інших машин, устаткування та товарів, не віднесених до інших угруповань – створює можливості для додаткового прибутку та ефективного використання майнових ресурсів [25, 27].

ПП «МЕТИД» є малим підприємством, загальна кількість працівників у 2024 році склала 18 осіб. Організаційна структура управління ПП «МЕТИД» (рис. 2.1) є лінійно-функціональною. Відповідно до організаційної структури управління ПП «МЕТИД» посадові обов'язки працівників підприємства розподілені наступним чином [27]:

1. Директор підприємства є уповноваженою особою власника та здійснює загальне управління, приймає стратегічні рішення, відповідає за прибутковість та розвиток.

2. Головний бухгалтер здійснює ведення обліку і формує звітність, контролює фінансові операції, займається оподаткуванням.

3. Менеджер з продажу формує комерційні пропозиції, працює з клієнтами, здійснює супровід продажів.

4. Начальник виробництва – організовує виробничі процеси, планує та контролює випуск продукції; має у підпорядкуванні робітників, які виконують виробничі завдання згідно з планом.

5. Менеджер з постачання займається закупівлею сировини, контроль складських залишків, транспортування.

6. Інженер-технолог відповідає за забезпечення якості продукції.

7. Начальник відділу кадрів відповідає за ведення кадрової документації, діловодство, організаційна робота.

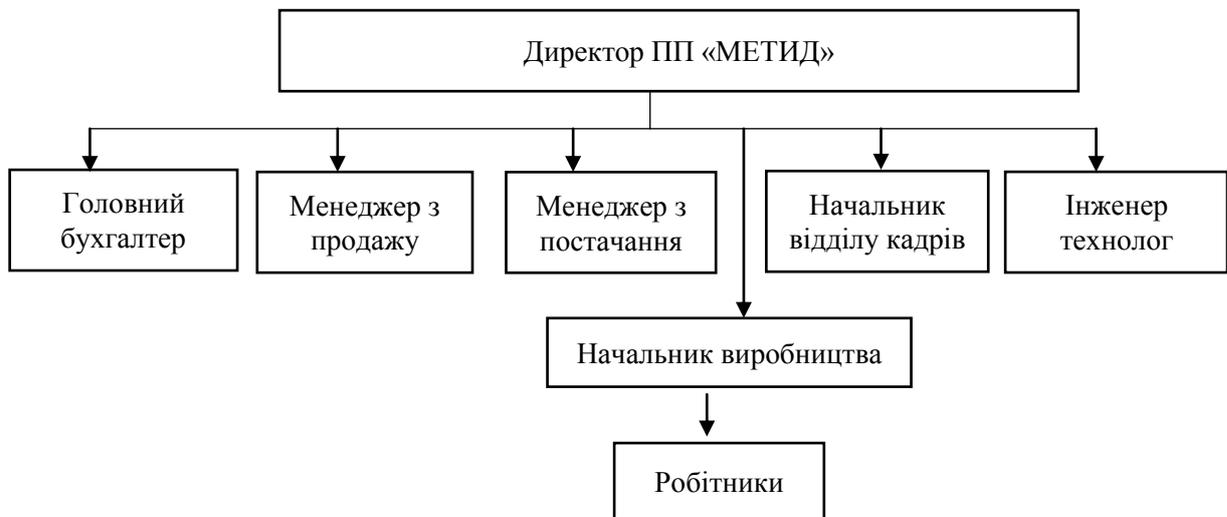


Рис. 2.1. Організаційна структура управління ПП «МЕТИД»

Джерело: побудовано за даними підприємства [27]

Асортимент товарних пропозицій ПП «МЕТИД» сьогодні наступний: металеві вироби промислового призначення (інші готові металеві вироби, які не класифікуються в інших категоріях; сталеві бочки, контейнери, баки для зберігання і транспортування рідин та сипучих матеріалів); пластмасові вироби (листи, труби, профілі з пластмас; будівельні вироби з пластмас, панелі, системи для облицювання тощо); інші інженерні та технічні продукти (спеціалізовані конструкції чи компоненти з металу й пластику; машини та обладнання, що підлягають ремонту, модернізації або технічному обслуговуванню).

На рис. 2.2 представлено динаміку виготовленої продукції ПП «МЕТИД» протягом 2022-2024 років.

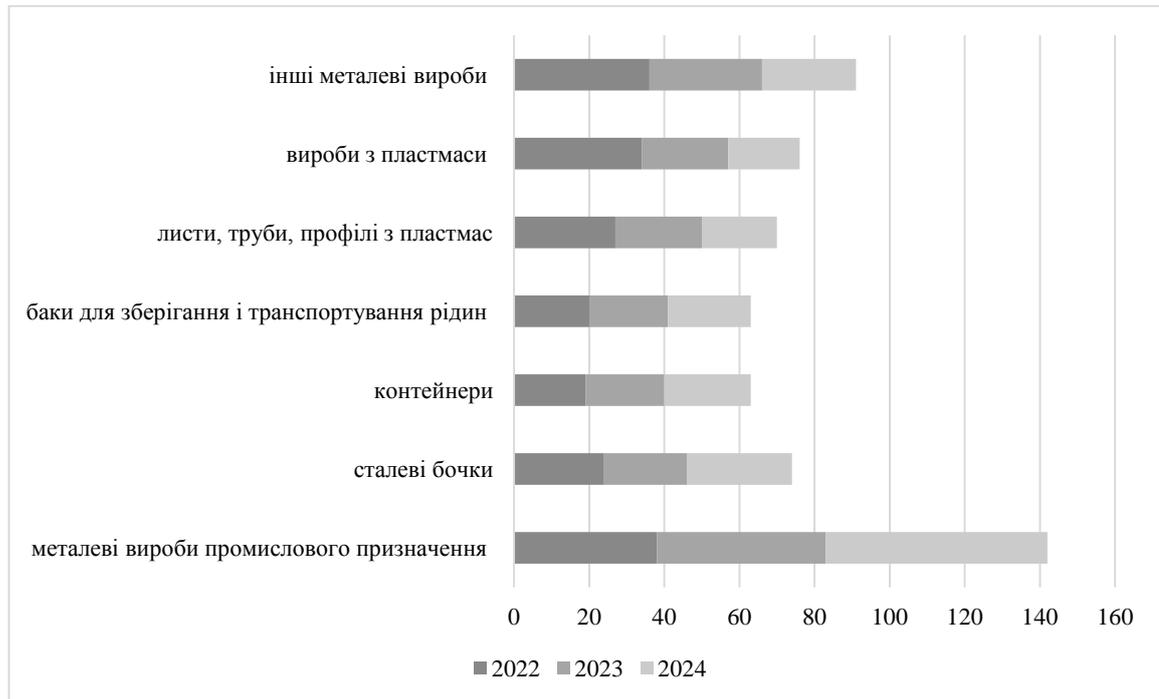


Рис. 2.2. Динаміка виготовленої продукції ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках, т

Джерело: побудовано автором за даними [27]

За останні три роки у діяльності ПП «МЕТИД» відбулися структурні зміни у виробничій програмі. Досить значне зростання відбулося у складі групи – металеві вироби промислового призначення. Окрім цього, позитивна динаміка спостерігається також у виробництві сталевих бочок, контейнерів, баків для зберігання і транспортування рідин. Водночас спостерігається скорочення обсягів виробництва продукції з пластмасу, зокрема, листи, труби та профілі з пластмас, вироби з пластмаси, однією із причин стало зниження попиту на пластмасову продукцію і переорієнтацію підприємства на металоємкі вироби.

Аналіз основних показників діяльності ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках представлено у табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Динаміка основних показників діяльності ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2024/2022, %	2024/2023, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	13301,90	15628,70	16709,80	125,62	106,92
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг, тис. грн.	7043,20	9818,20	10882,20	154,51	110,84
Всього доходи у діяльності підприємства, тис. грн.	13301,90	15628,70	16709,80	125,62	106,92
Всього витрати у діяльності підприємства, тис. грн.	12637,70	14850,90	15582,50	123,30	104,93
Чистий прибуток підприємства, тис. грн.	544,60	637,80	924,40	169,74	144,94

Джерело: побудовано автором за даними додатку А

За останні три роки у своїй діяльності ПП «МЕТИД» продовжує нарощувати обсяги реалізації. Насамперед, спостерігається збільшення чистого доходу від реалізації продукції на 25,62% у 2024 році порівняно з 2022 роком, що відображає позитивну динаміку збутової діяльності та підвищення попиту на продукцію підприємства. У порівнянні з 2023 роком темп приросту доходів від реалізації склав 6,92%, відповідно зазначена динаміка є дещо нижчою у порівнянні із 2023 та 2024 роками. Разом із тим, собівартість реалізованої продукції у 2024 році зросла на 54,51% у порівнянні з 2022 роком і на 10,84% у порівнянні з 2023 роком. Як наслідок зростання собівартості продукції є зростання цін на сировину, енергоносії та інші складові виробничого процесу.

Незважаючи на досить значне зростання витрат, ПП «МЕТИД» утримало позитивну динаміку щодо обсягів зростання чистого прибутку, який у 2024 році становив 924,4 тис. грн, що на 69,74% більше порівняно з

2022 роком і на 44,94% більше, ніж у 2023 році, зокрема, що також вказує на побудову досить ефективної системи управління доходами та витратами.

Крім того, порівняння доходів і витрат свідчить про зростання рентабельності діяльності ПП «МЕТИД», коли чистий прибуток зростає швидше, ніж загальні доходи та вказує на позитивні зміни в структурі витрат і операційній ефективності (рис. 2.3).



Рис. 2.3. Структурний розподіл доходів і витрат ПП «МЕТИД» у 2023-2024, %

Джерело: побудовано автором за даними табл. 2.1

Динаміка показників діяльності ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках наведена на рис. 2.4 теж підтверджує поступове зростання ключових фінансово-економічних результатів діяльності. Зокрема, чистий дохід від реалізації продукції збільшився з 13 301,9 тис. грн у 2022 році до 16 709,8 тис. грн у 2024 році саме через зростання обсягів виробництва та реалізації продукції.

Поряд із доходами, зросли і витрати досліджуваного підприємства. Собівартість реалізованої продукції у діяльності ПП «МЕТИД» зросла з 7 043,2 тис. грн у 2022 році до 10 882,2 тис. грн у 2024 році, що частково

пов'язано із зростанням обсягів виробничої діяльності. Загальні витрати у 2024 році становили 15 582,5 тис. грн, що на 23,3% більше порівняно з 2022 роком. Саме темпи приросту доходів перевищили темпи зростання витрат, і відповідно позитивно вплинуло на фінансовий результат підприємства.

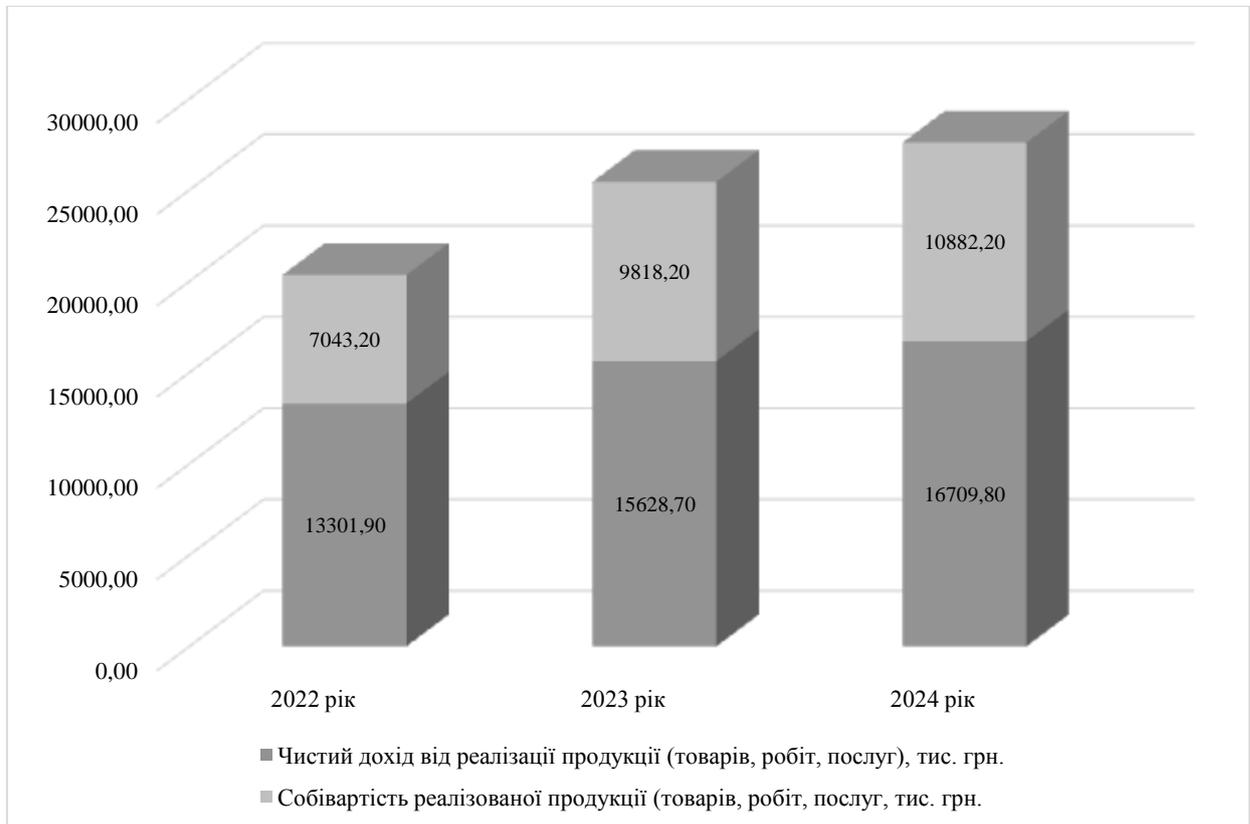


Рис. 2.4. Динаміка показників діяльності ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках, тис. грн.

Джерело: побудовано автором за даними додатку А

Динаміка чистого прибутку ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках представлена на рис. 2.5. Як бачимо, упродовж аналізованого періоду спостерігається сталий приріст чистого прибутку підприємства. У 2022 році чистий прибуток становив 544,6 тис. грн, у 2023 році цей показник зріс до 637,8 тис. грн, а вже у 2024 році сягнув 924,4 тис. грн.

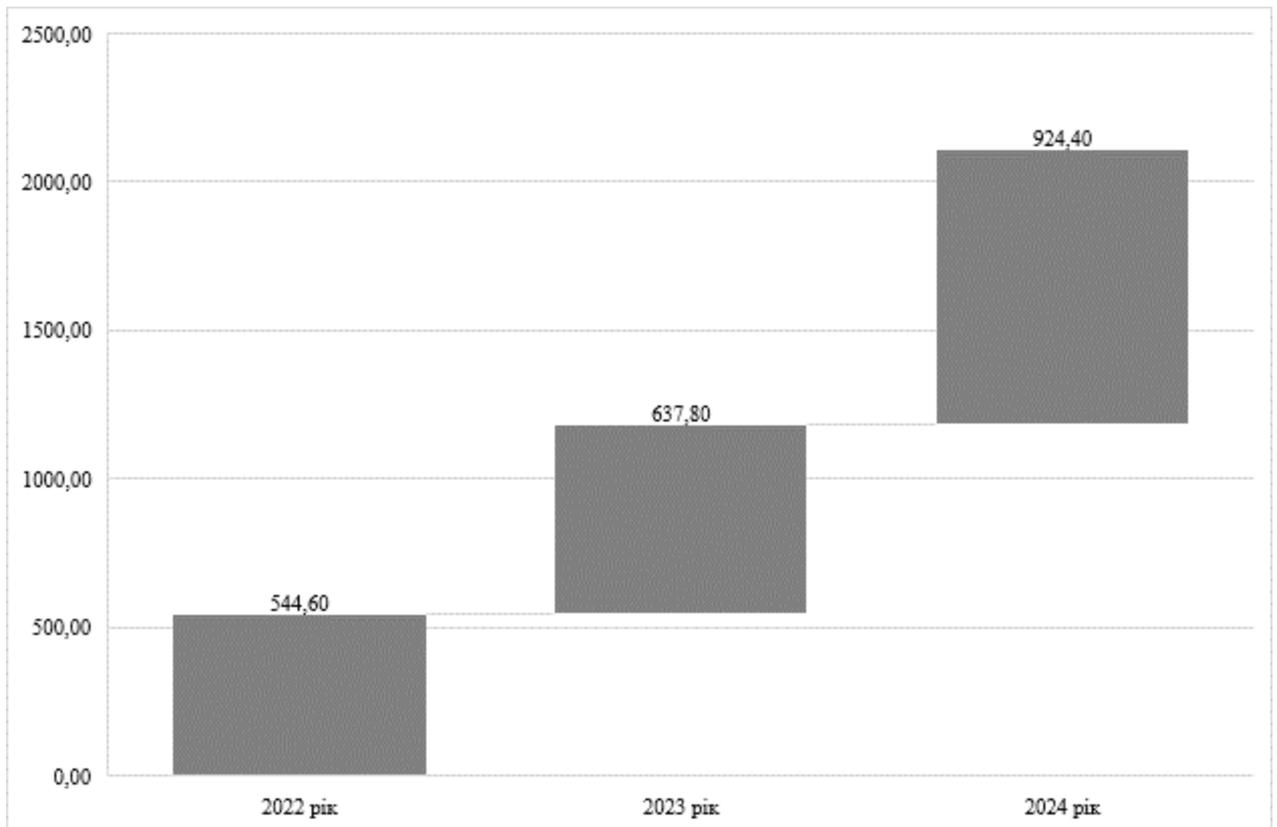


Рис. 2.5. Динаміка прибутку ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках, тис. грн.

Джерело: побудовано автором за даними додатку А

Отже, за два роки прибуток ПП «МЕТИД» зріс майже на 70%, що свідчить про позитивну тенденцію фінансового розвитку та підвищення ефективності господарської діяльності. Зростання чистого прибутку у 2024 році порівняно з 2022 роком приріст становило 169,74%, а порівняно з 2023 роком – 144,94%, передумовами стало підвищення обсягів реалізації продукції, вдосконалення внутрішніх виробничо-управлінських процесів та часткова оптимізація витрат.

У контексті подальшого розвитку досліджуваного підприємства і збереження такої позитивної динаміки зростання чистого прибутку керівництву ПП «МЕТИД» варто зосередити увагу на перспективних напрямках ефективного управління витратами, підвищення продуктивності праці, модернізації виробничих потужностей.

2.2. Оцінка майнового стану ПП «МЕТИД»

Майно підприємства виступає основою його господарської діяльності і об'єктом фінансово-економічного аналізу. Оцінка майнового стану підприємства має важливе значення для виявлення рівня його фінансової стійкості, ефективності використання ресурсів і здатності забезпечувати відтворювальні процеси в довгостроковій перспективі. З огляду на концептуальні засади та інструментальне наповнення, аналіз майна розглядається як невід'ємна частина системи фінансового аналізу, що спрямована на комплексну діагностику активів підприємства та джерел їх формування [22].

Сьогодні, коли суб'єкти господарювання функціонують в умовах невизначеності виникає необхідність у постійній актуалізації інформації для побудови ефективної системи управління саме їхнім майном. Збереження, оновлення та раціональне використання майна постає одним із пріоритетних завдань управління, оскільки може забезпечити стабільність фінансового становища, а також інвестиційну привабливість підприємства [38].

У свою чергу ефективність виробничих процесів безпосередньо залежить від якісного і кількісного складу майна. Особливої уваги потребує технічний стан основних засобів, оскільки застаріле або зношене обладнання може істотно ускладнити виробничу діяльність, знизити продуктивність праці та збільшити витрати. Аналіз стану майна ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках наведено у табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Показники стану майна ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках

Показники	2022 рік		2023 рік		2024 рік	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Усього майно підприємства, у тому числі	19830,5	100	20448,9	100	21296,0	100
Необоротні активи	429,1	2,2	0,0	0,0	705,1	3,3
Оборотні активи	19401,4	97,8	20448,9	100	20590,9	96,7

Джерело: побудовано автором за даними додатку А

Аналіз стану майна ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках (табл. 2.2) свідчить про помірне, але стабільне зростання загального обсягу активів підприємства у складі майна підприємства. Зокрема, впродовж останніх років загальна вартість майна зростає з 19 830,5 тис. грн у 2022 році до 21 296,0 тис. грн у 2024 році відповідно.

У структурі активів ПП «МЕТИД» найбільшу частку традиційно займають оборотні активи: у 2022 році – 97,8%, у 2023 році – 100%, у 2024 році – 96,7%. Структурна частина оборотних активів у складі майна ПП «МЕТИД» характеризує, що суб'єкт господарювання з короткостроковим циклом обігу капіталу, що потенційно забезпечує високу ліквідність.

Разом з тим, варто звернути увагу на динаміку необоротних активів у діяльності ПП «МЕТИД». У 2023 році їх обсяг був відсутній, що може свідчити про вибуття або списання основних засобів. Проте у 2024 році спостерігається їх відновлення та приріст до 705,1 тис. грн (3,3% у структурі майна), що свідчить про відновлення інвестиційної активності ПП «МЕТИД» та поступове зміцнення його виробничої бази. Аналіз джерел формування майна ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках демонструє табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Показники формування майна ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках

Показники	2022 рік, тис. грн.	2023 рік, тис. грн.	2024 рік, тис. грн.	Темпи 2024/2022, %	Темпи 2024/2022, %
Джерела формування власних засобів, всього, тис. грн.	9138,3	9776,1	10700,5	117,1	109,5
Наявні власні засоби, тис. грн.	8709,2	9776,1	9995,4	114,8	102,2
Наявні залучені кошти, тис. грн.	8234,2	8495,1	9338,4	113,4	109,9
Перевищення джерел формування власних коштів над залученими коштами, тис. грн.	+475,0	+1281,0	+657,0	138,3	51,3

Джерело: побудовано автором за даними додатку А

Аналіз джерел утворення майна ПП «МЕТИД» у 2022–2024 роках (табл. 2.3) підтверджує позитивну динаміку в забезпеченні підприємства власними й залученими ресурсами. Загальний обсяг джерел формування власних засобів за період зріс з 9138,3 тис. грн у 2022 році до 10 700,5 тис. грн у 2024 році, що відповідає темпу приросту 117,1%, що свідчить про стабільне зростання фінансового потенціалу підприємства і є позитивним показником його самодостатності та фінансової незалежності.

Зростання обсягу наявних власних засобів також підтверджує зміцнення внутрішніх фінансових джерел: з 8709,2 тис. грн у 2022 році до 9995,4 тис. грн у 2024 році (темп приросту – 114,8%), і говорить про підвищення прибутковості діяльності підприємства або накопичення нерозподіленого прибутку.

Також відбулося зростання залучених коштів з 8234,2 тис. грн у 2022 році до 9338,4 тис. грн у 2024 році, що відповідає темпу зростання 113,4%, і вказує на здатність підприємства залучати додаткові фінансові ресурси ззовні, ймовірно, через кредитні або інвестиційні механізми.

Водночас динаміка показника перевищення джерел формування власних коштів над залученими свідчить про певні коливання. Якщо у 2023 році цей показник досяг +1281,0 тис. грн, то у 2024 році він знизився до +657,0 тис. грн, що становить лише 51,3% від показника 2023 року.

Незадовільний технічний рівень матеріально-технічної бази є одним із чинників, що стримують розвиток підприємства, спричиняючи втрати виробничого часу, підвищення витрат на утримання і ремонт, а також загрозу виникнення аварійних ситуацій. У такому контексті виникає об'єктивна потреба в оцінці забезпеченості підприємства як основними, так і оборотними засобами, що дозволяє виявити резерви підвищення ефективності використання ресурсів та сформувавши дієву інвестиційну політику.

Характеристика стану основних засобів ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках подана в таблиці 2.4.

**Показники стану основних засобів ПП «МЕТИД»
у 2022-2024 роках**

Показники	2022 рік,	2023 рік,	2024 рік,	Темпи 2024/2022, %	Темпи 2024/2022, %
Первісна вартість наявних основних засобів, тис. грн.	5127,5	5127,5	5927,5	115,6	115,6
Надійшло протягом звітного періоду, тис. грн.	30,4	0,0	11,6	38,2	0,0
Знос основних засобів, тис. грн.	4698,4	5127,5	5222,4	111,2	101,9
Вибуло основних засобів, тис. грн.	29,1	0,0	9,4	32,3	0,0
Основні засоби на кінець періоду, тис. грн.	429,1	0,0	705,1	164,3	0,0
Питома вага у складі активів підприємства, %	2,2	0,0	3,3	153,0	0,0
Всього активи підприємства, тис. грн.	19830,5	20448,9	21296,0	107,4	104,1

Джерело: побудовано автором за даними додатку А

Загалом, основні засоби ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках характеризуються незначною динамікою оновлення за умов зростання їх зносу, що свідчить про потребу в активізації політики оновлення основного капіталу для забезпечення стабільного розвитку підприємства. Протягом 2022-2024 років спостерігається зростання первісної вартості основних засобів з 5127,5 тис. грн у 2022 році до 5927,5 тис. грн у 2024 році, що становить 115,6% від базового рівня та говорить про часткове оновлення або модернізацію основних фондів, хоча темпи оновлення залишаються невисокими.

Разом із цим, рівень зносу основних засобів демонструє стійку тенденцію до зростання: з 4698,4 тис. грн у 2022 році до 5222,4 тис. грн у 2024 році (темп зростання – 111,2%), саме негативна динаміка говорить про недостатні обсяги інвестування в оновлення основного капіталу, що потенційно може негативно вплинути на виробничу ефективність у середньостроковій перспективі.

Досить незначним було оновлення матеріально-технічної бази ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках, про що говорить незначні обсяги руху основних засобів по підприємству.

Зростання питомої ваги основних засобів у загальній структурі активів з 2,2% у 2022 році до 3,3% у 2024 році також свідчить про незначне підвищення ролі основних фондів у діяльності підприємства. Однак загальна частка залишається низькою, що може вказувати на домінування обігових активів або інші напрями ресурсного забезпечення.

Аналіз структури та динаміки оборотних активів ПП «МЕТИД» дасть змогу оцінити ефективність управління ресурсами підприємства та виявити тенденції у формуванні його ліквідності. У діяльності ПП «МЕТИД» загалом за останні роки оборотні активи займали домінуючу частку в загальній структурі майна, що свідчить про орієнтацію підприємства на підтримання високої мобільності ресурсів та забезпечення можливості своєчасного виконання поточних зобов'язань (табл. 2.5).

Таблиця 2.5

Структура і динаміка оборотних активів ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках

Показники	2022 рік		2023 рік		2024 рік	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
Виробничі запаси	16842,9	84,9	17765,9	86,9	7890,2	37,1
Розрахунки з дебіторами	1862,5	9,4	1420,7	6,9	1713,6	8,0
Грошові кошти та їх еквіваленти	673,0	3,4	1204,0	5,9	967,8	4,5
Витрати майбутніх періодів	23,0	0,1	28,3	0,1	19,3	0,1
Всього оборотні активи підприємства	19401,4	97,8	20448,9	100,0	20590,9	96,7
Питома вага оборотних засобів у структурі майна підприємства	97,8	х	100,0	х	96,7	х
Всього активи підприємства, тис. грн.	19830,5	100,0	20448,9	100,0	21296,0	100,0

Джерело: побудовано автором за даними додатку А

Так, у 2022 році частка оборотних активів становила 97,8 % від загальної вартості майна, у 2023 році їхня питома вага зросла до 100 %, що

зумовлено відсутністю необоротних активів у балансі. У 2024 році відбулося певне зниження частки оборотних активів до 96,7 % у зв'язку зі збільшенням обсягу необоротних засобів. Динаміка показників свідчить про високий рівень ліквідності активів у перші два роки та початок структурних змін у 2024 році, що може бути пов'язано з інвестиційною діяльністю та модернізацією основних засобів. Аналіз стану дебіторської та кредиторської заборгованості ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках свідчить про наявність істотних коливань у структурі та динаміці зобов'язань підприємства представлено у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

**Показники стану дебіторської і кредиторської заборгованості ПП
«МЕТИД» у 2022-2024 роках**

Показники	2022 рік,	2023 рік,	2024 рік,	Темпи 2024/2022, %	Темпи 2024/2023, %
Дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги, тис. грн.	1837,8	1429,5	1713,6	93,2	119,9
Інша поточна дебіторська заборгованість, тис. грн.	23,0	21,2	0,0	0,0	0,0
Всього дебіторська заборгованість, тис. грн.	1860,8	1450,7	1713,6	92,1	118,1
Питома вага дебіторської заборгованості у структурі майна підприємства, тис. грн.	9,4	7,1	8,3	88,7	117,3
Короткострокові кредити банку, тис. грн.	8234,2	8495,1	9338,4	113,4	109,9
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, тис. грн.	1407,3	1623,5	1169,0	83,1	72,0
Інші поточні зобов'язання, тис. грн.	1050,7	554,2	88,1	8,4	15,9
Всього кредиторська заборгованість, тис. грн.	10692,2	10672,8	10595,5	99,1	99,3
Питома вага кредиторської заборгованості у структурі майна підприємства, тис. грн.	53,9	52,2	49,8	92,3	95,3
Перевищення кредиторської заборгованості над дебіторською заборгованістю, тис. грн.	8831,4	9222,1	8881,9	100,6	96,3

Джерело: побудовано автором за даними додатку А

Дебіторська заборгованість за товари, роботи і послуги у 2023 році зменшилася на 22,2 % порівняно з 2022 роком, що може бути наслідком більш жорсткої політики розрахунків або зниження обсягів реалізації. Проте у 2024 році спостерігалось її зростання на 19,9 % відносно попереднього року, що свідчить про розширення операційної діяльності або певне пом'якшення умов відстрочення платежів. Інша поточна дебіторська заборгованість повністю зникла у 2024 році, що свідчить про її погашення та покращення фінансової дисципліни.

У структурі кредиторської заборгованості домінують короткострокові банківські кредити, обсяг яких зріс на 13,4 % у 2024 році порівняно з 2022 роком, що свідчить про зростання залежності підприємства від позикових коштів. Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи і послуги мала нестабільну динаміку, зокрема після зростання у 2023 році суттєво скоротилася у 2024-му (на 28 %), що вказує на активне погашення зобов'язань перед постачальниками. Особливо помітним є значне зменшення інших поточних зобов'язань – на 91,6 % у 2024 році порівняно з 2022-м, що може бути результатом оптимізації фінансових потоків або завершення певних договірних зобов'язань.

Окрім цього, кредиторська заборгованість суттєво перевищувала дебіторську заборгованість протягом 2022-2024 років, що свідчить про потенційні ризики ліквідності та необхідність підвищення фінансової стійкості. Для зменшення навантаження на оборотний капітал ПП «МЕТИД» доцільно зосередити увагу на прискоренні обертання дебіторської заборгованості, зниженні залежності від банківського кредитування та оптимізації структури зобов'язань.

Структурний аналіз витрат дозволяє не лише зафіксувати їх загальну величину, а й визначити частку кожного елемента у формуванні повних витрат підприємства, що забезпечує можливість оцінити ефективність використання окремих ресурсів, виявити найбільш витратні складові та встановити, які напрями потребують оптимізації.

Застосування методу аналізу витрат за елементами дало можливість отримати узагальнені дані щодо динаміки загальної суми витрат підприємства за останні роки (табл. 2.7). На основі цього показника можна зробити висновок про роки з найбільшими обсягами використаних ресурсів для виробництва продукції ПП «МЕТИД».

Таблиця 2.7

**Показники структури елементів витрат на виробництво ПП
«МЕТИД» у 2022-2024 роках**

Показники	2022 рік,	2023 рік,	2024 рік,	2024/2022, %	2024/2023, %
Матеріальні витрати, тис. грн.	8052,0	8975,0	9185,0	114,1	102,3
Витрати на оплату праці, тис. грн.	2134,0	2759,0	2985,0	139,9	108,2
Витрати на соціальні заходи, тис. грн.	986,0	1098,0	1287,0	130,5	117,2
Амортизація, тис. грн.	1029,0	1320,0	1417,0	137,7	107,3
Інші операційні витрати, тис. грн.	436,7	698,9	708,5	162,2	101,4
Разом витрати на виробництво, тис. грн.	12637,7	14850,9	15582,5	123,3	104,9

Джерело: побудовано автором за даними додатку А

Аналіз динаміки витрат підприємства за 2022-2024 рр. свідчить про їх поступове зростання за всіма основними статтями. Загальні витрати на виробництво у діяльності ПП «МЕТИД» збільшилися з 12 637,7 тис. грн у 2022 р. до 15 582,5 тис. грн у 2024 р., що становить 123,3 % до рівня 2022 р. та 104,9 % до показника 2023 р. Найбільшу питому вагу у структурі витрат продовжують займати матеріальні витрати, які зросли з 8052,0 тис. грн у 2022 р. до 9185,0 тис. грн у 2024 р. (114,1 % до рівня 2022 р.), однак темпи їх приросту у 2024 р. порівняно з 2023 р. дещо уповільнилися (102,3 %).

Досить суттєво зріс розмір витрат на оплату праці та витрат на соціальні заходи у 2024 році порівняно з 2022 роком та 2023 роком відповідно. Також відбулося зростання інших операційних витрат у 2024 році майже на 62,2% порівняно з 2022 роком та лише на 1,4% у 2023 році.

Аналіз структури витрат за елементами та динаміки їх змін упродовж 2022-2024 роках на ПП «МЕТИД» дає підстави для висновку, що найбільшу частку у загальній сумі витрат мають матеріальні витрати. У діяльності ПП «МЕТИД» використовується значна частина сировини та матеріалів, більша частина питомої ваги у структурі витрат належить матеріальним витратам. Відповідно, оптимізація матеріальних витрат виступає пріоритетним напрямом підвищення ефективності виробничої діяльності.

Дослідження витрат здійснюється також шляхом порівняння фактичних показників із запланованими величинами. При цьому визначаються як абсолютні, так і відносні відхилення за кожною калькуляційною статтею, після чого їм надається відповідна оцінка. Окрему увагу необхідно приділити аналізу причин виникнення відхилень та визначенню загального обсягу перевитрат, що відображає рівень непродуктивних витрат підприємства (табл. 2.8).

Таблиця 2.8

**Результати аналізу виробничої собівартості продукції за статтями
калькуляції ПП «МЕТИД» у 2023-2024 роках**

Стаття калькуляції	2023 рік		2024 рік		Зміна показника		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	+/-	%	п.с.
Сировина та матеріали	6813,0	69,4	7535,0	69,2	722,0	-0,2	110,6
Покупні напівфабрикати	798,0	8,1	807,0	7,4	9,0	-0,7	101,1
Паливо та енергія	679,0	6,9	634,0	5,8	-45,0	-1,1	93,4
Витрати на оплату праці	945,0	9,6	972,0	8,9	27,0	-0,7	102,9
Відрахування на соціальні заходи	234,0	2,4	303,0	2,8	69,0	0,4	129,5
Амортизація	190,0	1,9	237,0	2,2	47,0	0,2	124,7
Оплата послуг сторонніх організацій	57,0	0,6	109,0	1,0	52,0	0,4	191,2
Інші витрати	102,2	1,0	285,2	2,6	183,0	1,6	279,1
Виробнича собівартість	9818,2	100,0	10882,2	100,0	1064,0	0,0	110,8

Джерело: побудовано автором за даними додатку А

Дослідження виробничої собівартості продукції ПП «МЕТИД» у 2023-2024 роках має важливе значення для оцінки ефективності використання ресурсів та управління витратами підприємства. Аналіз за статтями

калькуляції дозволяє виявити зміни у структурі витрат, визначити чинники їх зростання чи зниження та встановити вплив окремих статей на загальну величину собівартості. У ході аналізу увага зосереджується на основних елементах витрат – матеріальних ресурсах, оплаті праці, відрахуваннях на соціальні заходи, амортизаційних відрахуваннях, витратах на утримання та експлуатацію обладнання, а також інших виробничих витратах.

Визначено, що ключовими факторами, що визначають відхилення фактичної суми прямих матеріальних витрат від запланованого показника, виступають наступні: по-перше, зміна обсягу виробництва товарної продукції, що впливає на загальний обсяг спожитих матеріалів; по-друге, зміна структури асортименту виготовленої продукції, яка може призводити до варіацій у використанні різних видів матеріалів; по-третє, коливання рівня матеріальних витрат на одиницю продукції, що відображає ефективність використання ресурсів у процесі виробництва.

Загалом, у процесі функціонування ПП «МЕТИД» активи підприємства зазнали постійних кількісних і якісних змін, що обумовлено як внутрішніми, так і зовнішніми факторами. Динаміка активів та трансформація їх структури безпосередньо впливають на фінансову стабільність, платоспроможність та загальну ефективність діяльності підприємства. Також постійний моніторинг стану майна підприємства дозволить виявити причини змін у структурі майна та сформулювати обґрунтовані управлінські рішення щодо оптимізації майнової структури.

2.3. Аналіз показників фінансового стану ПП «МЕТИД»

У діяльності будь-якого суб'єкта господарювання досить вагомим критерієм є оцінка базових показників фінансового стану, таких як ліквідність, платоспроможність, ділова активність, показники рентабельності. Саме здатність суб'єкта господарювання своєчасно та в повному обсязі виконувати свої фінансові зобов'язання перед кредиторами,

постачальниками й іншими контрагентами свідчить про його фінансову стійкість та надійність у поточній діяльності [47]. Загалом, ліквідність підприємства характеризує здатність активів швидко трансформуватись у грошові кошти без значних втрат вартості, що є ключовим фактором для забезпечення оперативного розрахунку з короткостроковими борговими зобов'язаннями. Платоспроможність, у свою чергу, є ширшим поняттям і відображає загальну можливість підприємства виконувати всі свої поточні фінансові зобов'язання, виходячи з наявного обсягу ліквідних активів. Також аналіз ліквідності й платоспроможності виступає необхідним інструментом для своєчасного виявлення потенційних ризиків фінансової нестабільності, а також слугує основою для ухвалення управлінських рішень, спрямованих на підвищення гнучкості та надійності фінансової політики підприємства [5].

Аналіз показників ліквідності та рентабельності, заборгованості ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках дає змогу оцінити платоспроможність і фінансову ефективність підприємства (табл. 2.9).

Таблиця 2.9

Показники ліквідності та рентабельності ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2024/2022, %	2024/2023, %
Коефіцієнт абсолютної ліквідності, %	0,109	0,113	0,091	83,49	80,53
Коефіцієнт поточної ліквідності, %	1,782	1,916	1,943	109,03	101,41
Коефіцієнт швидкої ліквідності, %	0,201	0,251	0,255	126,87	101,59
Рентабельність продукції, %	4,98	5,53	4,08	81,93	73,78
Рентабельність капіталу, %	8,76	9,45	5,96	68,04	63,07
Рентабельність діяльності підприємства, %	10,87	11,53	9,46	87,03	82,05

Джерело: розраховано автором за даними додатку А

У 2022-2024 роках ПП «МЕТИД» продемонструвало певне покращення показників ліквідності при одночасному зниженні рентабельності у діяльності підприємства, що вимагає посилення контролю за витратами та підвищення ефективності використання ресурсів.

Результати дослідження свідчать, що у діяльності ПП «МЕТИД» коефіцієнт абсолютної ліквідності у 2024 році знизився до 0,091 порівняно з 2022 роком та 2023 роком. Відповідна динаміка вказує на деяке зменшення обсягів найбільш ліквідних активів щодо поточних зобов'язань, що потенційно знижує здатність підприємства досить швидко погашати борги. Коефіцієнт поточної ліквідності протягом періоду зріс із 1,782 у 2022 році до 1,943 у 2024 році, перевищуючи рекомендоване значення (1,0–2,0) та вказуючи на достатній обсяг оборотних активів для покриття короткострокових зобов'язань. Коефіцієнт швидкої ліквідності підвищився з 0,201 у 2022 році до 0,255 у 2024 році, що відображає поступове зміцнення фінансової стійкості за рахунок більш мобільних активів, без урахування запасів (рис. 2.6).

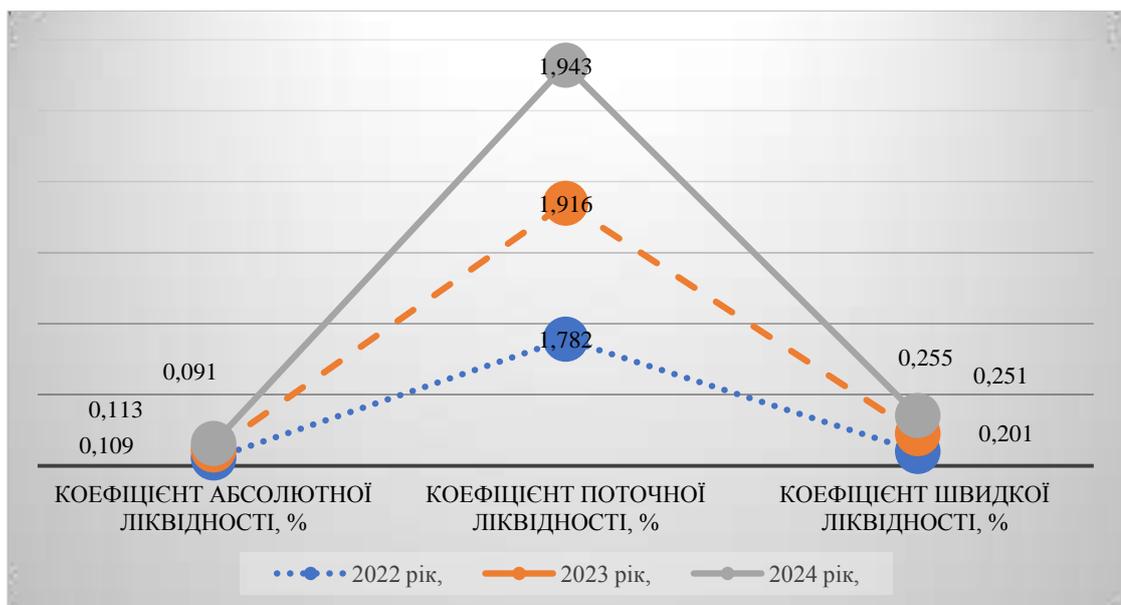


Рис. 2.6. Динаміка показників ліквідності ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках

Джерело: побудовано за даними табл. 2.8

Щодо показника рентабельності, то можемо констатувати негативні тенденції. Рентабельність продукції знизилася з 4,98 % у 2022 році до 4,08 % у 2024 році, що може бути зумовлено зростанням собівартості або зменшенням обсягів реалізації. Рентабельність капіталу скоротилася з 8,76 %

до 5,96 %, що свідчить про зменшення віддачі на вкладений капітал. Рентабельність діяльності підприємства знизилася з 10,87 % до 9,46 %, що вказує на погіршення загальної прибутковості.

Аналіз показників фінансової стійкості ПП «МЕТИД» у 2022–2024 роках дає змогу визначити рівень незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування та здатність забезпечувати стабільність своєї діяльності в умовах змін ринкового середовища (табл. 2.10).

Таблиця 2.10

Аналіз показників фінансової стійкості ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2024/2022, %	2024/2023, %
Коефіцієнт ефективності використання фінансових ресурсів	0,791	0,817	0,734	92,79	89,84
Коефіцієнт концентрації власного капіталу	0,591	0,478	0,502	84,94	105,02
Коефіцієнт фінансової залежності	2,45	2,09	1,99	81,22	95,22
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,934	0,915	1,01	108,14	110,38
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,119	0,131	0,127	106,72	96,95
Коефіцієнт забезпечення власними оборотними засобами	0,063	0,063	0,064	101,59	101,59
Коефіцієнт залучення власного і позикового капіталу	1,39	1,42	1,44	103,60	101,41
Коефіцієнт інвестування	0,31	0,034	0,033	10,65	97,06
Коефіцієнт фінансування	14,97	13,86	15,18	101,40	109,52
Коефіцієнт стійкості економічного зростання	0,098	0,095	0,060	61,22	63,16

Джерело: розраховано автором за даними додатку А

Загалом у діяльності ПП «МЕТИД» спостерігається відносна стабільність основних коефіцієнтів фінансової стійкості, однак простежуються й окремі коливання, що відображають зміни в структурі капіталу. Частка власного капіталу у загальній сумі джерел фінансування у 2022 році була на оптимальному рівні, що свідчило про достатню автономію підприємства, проте у 2024 році цей показник дещо зменшився, що вказує на

зростання залежності від позикових ресурсів. Водночас рівень фінансового левериджу залишався контрольованим, що знижує ризики надмірного боргового навантаження.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу демонстрував тенденцію до незначного зниження, що свідчить про зменшення частки власних оборотних коштів у загальній структурі капіталу, що може впливати на оперативну гнучкість підприємства у фінансуванні поточної діяльності. Показники забезпеченості запасів власними оборотними коштами в окремі роки не досягали нормативних значень, що створює потенційні ризики ліквідності у випадку затримок з надходженням коштів від дебіторів.

У цілому, у 2022-2024 роках ПП «МЕТИД» зберігало прийнятний рівень фінансової стійкості, хоча відбулося певне зростання частки залученого капіталу та зниження маневреності власних ресурсів. Для підвищення фінансової стабільності доцільно зосередити увагу на нарощенні обсягів власного капіталу, оптимізації структури активів і пасивів та контролі боргових зобов'язань з метою зниження залежності від зовнішніх кредиторів.

Ранжування значень розрахованих показників фінансової стійкості ПП «МЕТИД» дозволяє здійснити порівняльну оцінку впливу окремих фінансових індикаторів на загальний рівень стабільності підприємства. Застосування методу ранжування дає можливість виокремити найбільш вагомі показники, які визначають фінансову незалежність та платоспроможність суб'єкта господарювання, а також виявити ті, що мають другорядне значення. Ранжування значень розрахованих показників фінансової стійкості ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках представлено на рис. 2.7.

Для ПП «МЕТИД» результати ранжування показників фінансової стійкості свідчать, що протягом 2022-2024 років чинниками фінансової стійкості залишалися показник фінансової стійкості, показник фінансової залежності та показник концентрації власного капіталу, які безпосередньо характеризують структуру джерел фінансування, рівень фінансової

незалежності та формують базовий рівень незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування та відображають баланс між власним і позиковим капіталом. У другій групі за значимістю опинилися ефективність використання ресурсів та маневреності капіталу; вони мають середній вплив, відображаючи внутрішню гнучкість управління фінансовими потоками та характеризують здатність підприємства реагувати на зміни ринкових умов і підтримувати необхідний рівень ліквідності.

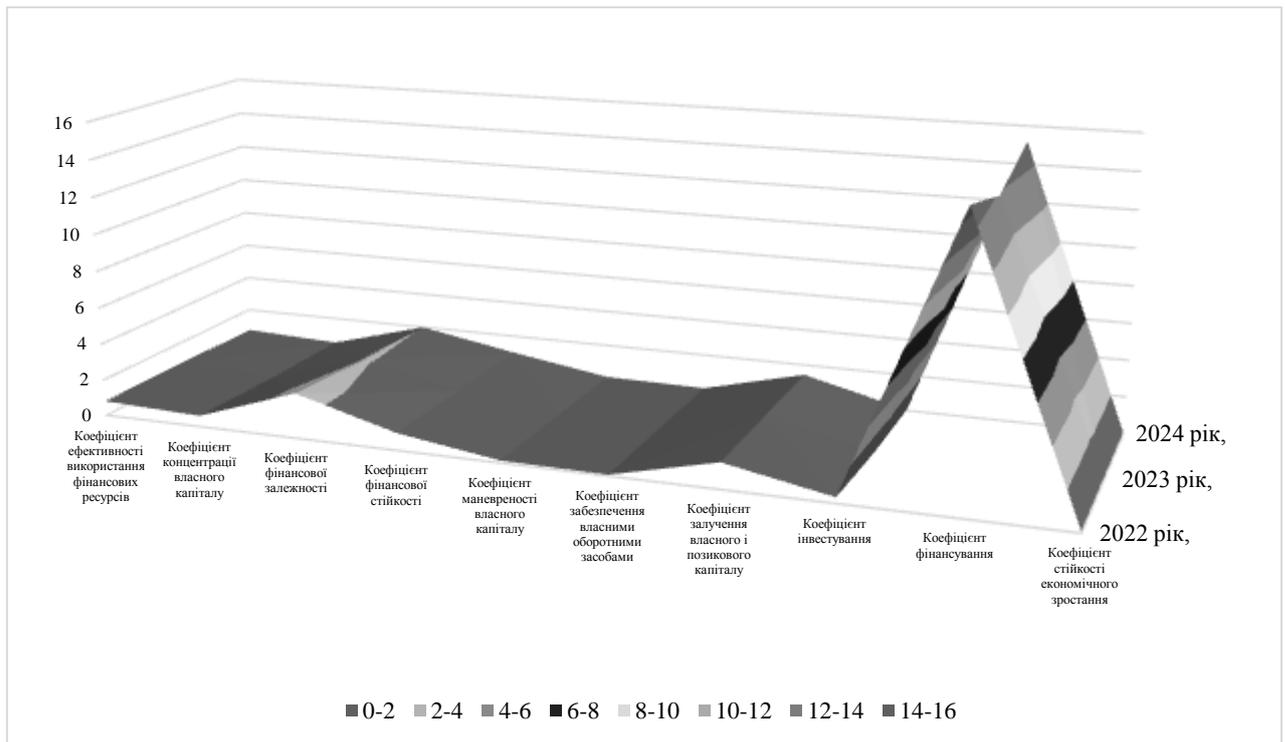


Рис. 2.7. Ранжування значень розрахованих показників фінансової стійкості ПП «МЕТІД»

Джерело: побудовано за даними табл. 2.10

Найменший вплив на рівень фінансової стійкості у ПП «МЕТІД» мали коефіцієнти довгострокового та поточного залучення позикових коштів, коефіцієнт інвестування та коефіцієнт стійкості економічного зростання, однак саме вони сигналізують про потенційні проблеми у сфері інвестиційної активності та темпів розвитку підприємства. Хоча значення цих показників не виходили за межі допустимих нормативів, але тенденція до їх збільшення

у 2024 році свідчить про зростання боргового навантаження, що потребує посиленого контролю.

Отже, ранжування показників фінансової стійкості ПП «МЕТИД» підтверджує, що стратегічне значення для підтримання стабільності мають індикатори, пов'язані з автономією та оптимальною структурою капіталу, тоді як другорядні показники варто розглядати як допоміжні інструменти моніторингу та своєчасного реагування на потенційні фінансові ризики. Тому керівництву для підвищення фінансової стійкості ПП «МЕТИД» доцільно посилити роботу над оптимізацією структури капіталу, збільшенням частки власних ресурсів, а також активізувати інвестиційну діяльність.

Для забезпечення стабільного розвитку підприємству необхідно зосередитися на підвищенні рентабельності продукції та поліпшенні ефективності використання основних і оборотних засобів (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

Показники ділової активності з ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2024/2022, %	2024/2023, %
Прибуток на 1 грн реалізованої продукції	0,056	0,055	0,041	73,21	74,55
Коефіцієнт ділової активності	0,78	0,80	0,73	93,59	91,25
Коефіцієнт ефективності використання фінансових ресурсів	0,791	0,817	0,734	92,79	89,84
Продуктивність праці, тис. грн.	17,02	26,58	51,36	301,76	193,23
Фондовіддача, грн.	2,54	1,81	1,31	51,57	72,38
Оборотність коштів, днів	467	456	500	107,07	109,65
Оборотність оборотних засобів, об.	0,51	0,53	0,48	94,12	90,57
Оборотність капіталу, об.	1,66	1,63	1,46	87,95	89,57
Коефіцієнт стійкості економічного зростання	0,098	0,095	0,060	61,22	63,16

Джерело: розраховано автором за даними додатку А

Так, у 2022-2024 роках спостерігається неоднозначна динаміка показників ділової активності у діяльності ПП «МЕТИД», зокрема: прибуток

на 1 грн реалізованої продукції за аналізований період знизився з 0,056 у 2022 році до 0,041 у 2024 році, що відповідає зменшенню на 26,79% у порівнянні з 2022 роком та на 25,45% у порівнянні з 2023 роком, що свідчить про зниження рентабельності реалізованої продукції та можливе зростання витрат на її виробництво або збут.

Коефіцієнт ділової активності протягом періоду змінювався незначно: після зростання у 2023 році до 0,80 він знизився до 0,73 у 2024 році. Аналогічна тенденція характерна для коефіцієнта ефективності використання фінансових ресурсів, який у 2023 році досяг 0,817, але у 2024 році скоротився до 0,734.

Позитивним моментом є значне зростання продуктивності праці, що може стати потенційною основою для підвищення ефективності діяльності за умови оптимізації використання матеріальних та фінансових ресурсів. Так, продуктивність праці демонструвала суттєве зростання: з 17,02 тис. грн у 2022 році до 51,36 тис. грн у 2024 році (збільшення у 3,02 рази), що свідчить про ефективніше використання трудових ресурсів. Проте фондівдача знизилася більш ніж удвічі, що може вказувати на недостатню ефективність використання основних засобів.

Тривалість обороту коштів зросла з 467 до 500 днів, що є негативним фактором, оскільки свідчить про уповільнення обіговості капіталу. Оборотність оборотних засобів та оборотність капіталу за період знизилися на 5,88% та 12,05% відповідно, що підтверджує тенденцію до погіршення швидкості використання ресурсів.

Коефіцієнт стійкості економічного зростання зменшився з 0,098 у 2022 році до 0,060 у 2024 році, що означає уповільнення темпів розвитку підприємства та можливі ризики щодо забезпечення майбутнього розширення діяльності.

Отже, на підставі проведеного аналізу показників фінансового стану ПП «МЕТИД» можна сформулювати низку рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності використання фінансових ресурсів, зміцнення

фінансової стійкості та покращення результатів господарської діяльності підприємства, і фінансового стану у тому числі, зокрема: по-перше, доцільно зосередити увагу на оптимізації структури капіталу. Поточний рівень фінансової стійкості свідчить про необхідність зменшення частки залучених коштів у фінансуванні активів та підвищення питомої ваги власного капіталу, що може бути досягнуто шляхом спрямування більшої частини чистого прибутку на формування резервів та реінвестування в розвиток підприємства, що зменшить залежність від зовнішніх джерел фінансування; по-друге, важливим завданням є підвищення оборотності активів, зокрема основних засобів та оборотних коштів. Для цього доцільно провести модернізацію виробничих потужностей з метою підвищення їх продуктивності, а також впровадити більш ефективну політику управління запасами та дебіторською заборгованістю, що дозволить зменшити тривалість виробничо-комерційного циклу та прискорити обіг грошових коштів; по-третє, необхідно зосередитися на зростанні рентабельності діяльності. Підвищення рівня доходності продукції можливе за рахунок оптимізації витрат, розширення асортименту та орієнтації на більш прибуткові сегменти ринку. Поряд із цим доцільно посилити маркетингову активність та розвивати канали збуту для збільшення обсягів реалізації.

Висновки до другого розділу

1. На основі проведеного аналізу господарської діяльності ПП «МЕТИД» узагальнено, що досліджуване підприємство функціонує на ринку починаючи з 2001 року, і є провідним виробником виробів з металу, які використовуються в різних галузях промисловості, будівництва, транспорту та інших секторах. Аналіз динаміки виготовленої продукції ПП «МЕТИД» дозволив встановити, що у виробничій програмі підприємства за останні три роки відбулися структурні зміни: зросло виробництво групи продукції

металевих виробів промислового призначення і досить скоротилося виробництво виробів з пластмаси.

2. Проведений аналіз результатів діяльності ПП «МЕТИД» свідчить про позитивну тенденцію щодо підвищення ефективності господарської діяльності. Основними факторами, які вплинули на зростання чистого прибутку на 169,74% у 2024 році порівняно з 2022 роком стало підвищення обсягів реалізації продукції, вдосконалення внутрішніх виробничо-управлінських процесів та часткова оптимізація витрат.

3. Проведена оцінка майнового стану ПП «МЕТИД», підтвердила тенденцію до зростання загальної вартості активів. У структурі активів ПП «МЕТИД» найбільшу частку займають оборотні активи, що фіксує факт забезпечення високої ліквідності. Аналіз джерел утворення майна ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках підтвердив позитивну динаміку в забезпеченні підприємства власними й залученими ресурсами. Зростання частки власного капіталу у структурі джерел фінансування вказує на поступове зміцнення автономії підприємства та зниження рівня фінансової залежності.

4. Моніторинг показників фінансового стану підприємства, що включав оцінку ліквідності, рентабельності, фінансової стійкості, ділової активності вказує на те, що значення показників ліквідності має позитивну динаміку та підтверджує можливість підприємства покривати поточні зобов'язання власними оборотними активами. Але одночасне зниження рентабельності у діяльності підприємства вимагає посилення контролю за витратами та підвищення ефективності використання ресурсів; значення основних коефіцієнтів фінансової стійкості залишилося більш стабільним, однак простежуються й окремі коливання, що відображають зміни в структурі капіталу.

5. На основі розрахованих показників фінансової стійкості ПП «МЕТИД» проведено їх ранжування, та визначено, що основними чинниками, що впливали на фінансову стійкість стали: показник фінансової стійкості, коефіцієнт фінансової залежності та коефіцієнт концентрації

власного капіталу, які безпосередньо характеризують структуру джерел фінансування, рівень фінансової незалежності та формують базовий рівень незалежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування та відображають баланс між власним і позиковим капіталом. У другій групі за значимістю опинилися показники ефективності використання ресурсів та маневреності капіталу, що мають середній вплив, відображаючи внутрішню гнучкість управління фінансовими потоками та характеризують здатність підприємства реагувати на зміни ринкових умов і підтримувати необхідний рівень ліквідності. Найменший вплив на рівень фінансової стійкості у ПП «МЕТИД» мали показники довгострокового та поточного залучення позикових коштів, коефіцієнт інвестування та коефіцієнт стійкості економічного зростання, однак саме вони сигналізують про потенційні проблеми у сфері інвестиційної активності та темпів розвитку підприємства.

6. Показники ділової активності демонструють уповільнення оборотності капіталу. Так, у 2022-2024 роках спостерігається наступна динаміка показників ділової активності у діяльності ПП «МЕТИД», зокрема: зниження прибутку, що свідчить про зниження рентабельності реалізованої продукції та часткове зростання витрат на її виробництво; зростання періоду оборотності оборотних котів, що підтверджує тенденцію до погіршення швидкості використання ресурсів.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПП «МЕТИД»

3.1. Стратегічні напрями покращення фінансового стану ПП «МЕТИД»

Повномасштабна агресія проти України суттєво вплинула на функціонування ринку металопродукції, охопивши всі його напрями. Падіння попиту на металопрокат, скорочення прибутковості підприємств гірничо-металургійного комплексу, блокування одеських морських портів, що спричинило ускладнення логістичних процесів та зростання їх вартості, а також низка супутніх негативних факторів змусили учасників ринку шукати нові підходи до організації діяльності та адаптуватися до змінених умов [14].

У 2022 році відбулося різке падіння рівня споживання металопродукції (майже на 55-65%) у порівнянні з 2021 роком. Саме через війну виробництво і логістика були порушені, багато підприємств або знизили темпи, або зовсім призупинили діяльність. Уже в 2023р. споживання металопродукції виросло на 19 %, до 79 тис. тонн, завдяки проектам з відновлення, ремонту критичної інфраструктури та зростаючому попиту в будівництві. У 2024 році споживання металопродукції продовжило зростати - приблизно на 15 % до 91 тис. тонн. Так, ринок металопродукції поступово відновлюється, хоча обмеження все ж залишаються такі як енергія, логістика, виробничі потужності [30, 36].

Своєчасна діагностика диспропорції у структурі грошових коштів дозволяє керівництву вживати превентивних управлінських рішень, спрямованих на оптимізацію структури активів, прискорення оборотності коштів та залучення додаткових фінансових ресурсів для стабілізації діяльності підприємства. Стратегічні напрями покращення фінансового стану у діяльності ПП «МЕТИД» можуть передбачати поєднання оптимізації

виробничих процесів, ефективного управління фінансовими ресурсами, отримання додаткового фінансування (рис. 3.1).



Рис. 3.1. Стратегічні напрями щодо покращення фінансового стану ПП «МЕТИД»

Джерело: запропоновано автором

Для фінансової стабілізації у діяльності ПП «МЕТИД» в умовах кризової ситуації можливими є дії направлені на відновлення платоспроможності, ліквідності та забезпечення безперервності діяльності (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Напрями фінансової стабілізації у діяльності ПП «МЕТИД»

Напрями і заходи фінансової стабілізації	Очікувані результати
<i>Часткове відновлення ліквідності і платоспроможності</i> реструктуризація короткострокових боргів у довгострокові; продаж непрофільних або надлишкових активів; прискорення інкасації дебіторської заборгованості	Збільшення обсягу вільних грошових коштів, скорочення фінансового навантаження, підвищення ліквідності
<i>Оптимізація витрат і собівартості продукції</i> усунення перевитрат ресурсів; впровадження ресурсозберігаючих технологій; перегляд договірних умов із постачальниками	Зниження собівартості продукції, збільшення частки прибутку, зростання фінансової стійкості
<i>Підвищення ефективності використання активів</i> скорочення залишків готової продукції та незавершеного виробництва; поліпшення оборотності оборотних засобів; посилення контролю за дебіторською заборгованістю	Прискорення обігу капіталу, зменшення потреби у додатковому фінансуванні, збільшення рентабельності
<i>Диверсифікація джерел фінансування</i> залучення додаткових інвестицій; використання державних програм підтримки бізнесу; укладання партнерських угод для спільного фінансування	Зниження залежності від одного джерела капіталу, зміцнення інвестиційної привабливості

Джерело: запропоновано автором

Проблеми з фінансовою стійкістю ПП «МЕТИД» можна подолати шляхом реалізації комплексу заходів, які представлено у табл. 3.2. Запропоновані дії спрямовані на підвищення ефективності використання ресурсів, оптимізацію грошових потоків та зміцнення платоспроможності підприємства. Їх упровадження дозволить не лише стабілізувати фінансовий стан, а й створити умови для подальшого розвитку і зростання прибутку.

Таблиця 3.2

Заходи та очікувані результати щодо підвищення фінансової стійкості ПП «МЕТИД»

Заходи щодо підвищення фінансової стійкості	Очікувані результати
Оптимізація структури капіталу (збільшення частки власного капіталу, зниження залежності від позикових коштів)	Підвищення фінансової автономії та зменшення ризику неплатоспроможності
Реструктуризація зобов'язань (переговори з кредиторами, подовження строків погашення боргів, зниження відсоткових ставок)	Зменшення фінансового навантаження, стабілізація грошових потоків
Підвищення прибутковості основної діяльності (розширення ринків збуту, удосконалення асортименту, впровадження інновацій)	Зростання власних фінансових ресурсів і рентабельності, формування резервного капіталу
Зниження собівартості продукції та витрат (впровадження ресурсозберігаючих технологій, оптимізація логістики, перегляд умов постачання)	Збільшення частки прибутку
Покращення управління оборотним капіталом (скорочення дебіторської заборгованості, оптимізація запасів, прискорення обігу коштів)	Збільшення ліквідності, зменшення потреби у зовнішньому фінансуванні, покращення платоспроможності
Формування резервного фонду та страхування ризиків (створення фінансових буферів, страхування основних ризиків діяльності)	Зменшення впливу непередбачуваних ситуацій

Джерело: запропоновано автором

Одним із напрямів для покращення фінансового стану і підвищення фінансової стійкості ПП «МЕТИД» може стати також мобілізація внутрішніх резервів. Внутрішні резерви підприємства формуються із двох ключових складових - явних та прихованих ресурсів. До явних резервів відносять ті, які можна безпосередньо виявити та оцінити шляхом економічного аналізу діяльності. Під прихованими резервами розуміють ту частину власного капіталу, яка не знаходить відображення у бухгалтерському балансі та,

відповідно, не враховується у формальних показниках фінансової звітності, тобто коли фактичний обсяг власного капіталу підприємства може бути суттєво вищим за офіційно задекларований. Мобілізацію внутрішніх резервів можливо здійснювати через реструктуризацію активів, яка включає перетворення матеріальних та фінансових ресурсів у ліквідну грошову форму. Своєчасна ідентифікація внутрішніх резервів дозволяє підвищити ефективність використання виробничого потенціалу та оптимізувати фінансові результати підприємства (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Заходи та очікувані результати мобілізації наявних і прихованих внутрішніх резервів ПП «МЕТИД»

Заходи	Очікуваний результат
<i>Мобілізації наявних внутрішніх резервів</i>	
Реалізація непрофільного обладнання	Залучення додаткових грошових ресурсів, зниження витрат на утримання активів
Скорочення дебіторської заборгованості, оптимізація запасів	Підвищення ліквідності та платоспроможності підприємства, зменшення потреби у зовнішньому фінансуванні
Раціоналізація використання трудових ресурсів, підвищення продуктивності	Зростання продуктивності праці, підвищення ефективності виробництва
<i>Мобілізації прихованих внутрішніх резервів</i>	
Переоцінка активів (перегляд вартості основних засобів)	Реальне збільшення власного капіталу
Виявлення прихованих доходів та прибутків (перегляд методики розподілу витрат)	Покращення фінансових результатів, відображення реальної прибутковості діяльності
Інвентаризація та оптимізація прихованих запасів (виявлення надлишків, невикористаних ресурсів)	Залучення додаткових оборотних коштів, зменшення витрат на утримання невикористаних активів

Джерело: запропоновано автором

Шляхами покращення фінансового стану ПП «МЕТИД» є систематичний пошук невикористаних можливостей підвищення ефективності діяльності та ліквідація внутрішніх обмежень, які знижують результативність господарських процесів. Окрім того, це також може бути удосконалення системи внутрішнього контролю, впровадження сучасних

інформаційно-аналітичних інструментів для моніторингу фінансових потоків, а також проведення періодичного аудиту для виявлення нереалізованих можливостей і неточностей у звітності.

Для ПП «МЕТИД» додатковими альтернативними джерелами фінансування можуть стати державні програми, банківські кредити або міжнародні гранти.

У своїй роботі ПП «МЕТИД» варто оновлювати обладнання для періодичної модернізації виробничих потужностей, але нажаль сьогодні для промислових підприємств є актуальним питання обмеженості власних коштів, тому набуває актуальності залучення додаткових джерел фінансування. Для ПП «МЕТИД» додатковими альтернативними джерелами фінансування можуть стати державні програми, банківські кредити або міжнародні гранти. Нажаль для промислових підприємств існує певна обмеженість у виборі можливих джерел залучення коштів.

Одним із найважливіших є державна підтримка промислового сектору, яка реалізується через цільові програми, спрямовані на стимулювання інноваційної діяльності, модернізацію обладнання, підвищення енергоефективності та розширення експортного потенціалу. Підприємства можуть скористатися механізмами часткової компенсації відсоткових ставок за кредитами, грантовим фінансуванням на технічне оновлення чи участю в програмах Фонд розвитку промисловості.

Традиційним, але водночас стратегічно важливим джерелом фінансування залишаються банківські кредити, що можуть мати як короткостроковий (для поповнення оборотного капіталу), так і довгостроковий (для реалізації інвестиційних проєктів) характер. Особливо вигідними для підприємств є кредитні програми, що реалізуються спільно з державними структурами або міжнародними фінансовими інституціями, зокрема Європейським банком реконструкції та розвитку (ЄБРР) та Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC), які надають фінансування під низькі відсоткові ставки та з тривалим терміном погашення.

Також ПП «МЕТИД» може скористатися міжнародними грантами та програми технічної допомоги, серед яких EU4Business, Horizon Europe, COSME, USAID та UNIDO, які спрямовані на підтримку модернізації підприємств, розвиток малого та середнього бізнесу.

3.2. Моделювання ймовірності банкрутства для оцінки фінансової спроможності підприємства

Для визначення рівня фінансового потенціалу у діяльності ПП «МЕТИД» проведемо діагностику ймовірності банкрутства. Для проведення оцінки використано дві моделі: модель Терещенка та модель Альтмана. Також, для уточнення можливості виникнення кризового стану та визначення вірогідності банкрутства буде проведено порівняння проведених розрахунків за представленими вище моделями.

У табл. 3.4 представлені порівняльні значення показників ймовірності банкрутства за моделями Терещенка і Альтмана.

Таблиця 3.4

Порівняльні значення показників ймовірності банкрутства за моделями Терещенка і Альтмана

Модель Терещенка		Модель Альтмана	
Показник Z	Ймовірність банкрутства	Показник Z	Ймовірність банкрутства
$Z > 2$	підприємству банкрутство не загрожує	$Z < 1,8$	дуже висока ймовірність
$1 < Z < 2$	частково порушено фінансову рівновагу, необхідно вжити антикризових заходів	Z у межах 1,81-2,70	висока ймовірність
$0 < Z < 1$	висока ймовірність банкрутства, якщо не вживати заходів щодо покращення ситуації	Z у межах 2,71-2,99	можлива ймовірність банкрутства
$Z < 0$	підприємство є майже банкрутом	$Z > 3,00$	дуже низька ймовірність

Джерело: побудовано за [3, 45]

Модель Терещенка є однією з найбільш адаптованих для українських умов моделей прогнозування ймовірності банкрутства підприємств на основі модифікації зарубіжних багатофакторних моделей (зокрема Альтмана) та враховує специфіку облікової й фінансової звітності в Україні. У моделі використовується інтегральний показник (*Z*-рахунок), який розраховується на основі кількох коефіцієнтів: ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності, оборотності та інших. Коефіцієнти моделі Терещенка та їх значення наведено у формулі (3.1) [45].

$$Z = 1,5x_1 + 0,08x_2 + 10x_3 + 5x_4 + 0,3x_5 + 0,1x_6, \quad (3.1)$$

де x_1 – чистий прибуток/зобов'язання підприємства;

x_2 – валюта балансу/суму зобов'язань підприємства;

x_3 – чистий прибуток/валюта балансу;

x_4 – чистий прибуток/чистий дохід від реалізації;

x_5 – запаси/ чистий дохід від реалізації;

x_6 – чистий дохід від реалізації/ валюта балансу.

За отриманим значенням визначається фінансовий стан підприємства і рівень загрози неплатоспроможності чи банкрутства. Результати оцінки ймовірності банкрутства ПП «МЕТИД» за моделлю Терещенка представлено у табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Оцінка ймовірності банкрутства ПП «МЕТИД» за моделлю Терещенка

Складові моделі	2022 р.	2023 р.	2024 р.
x_1	0,05	0,06	0,09
x_2	1,85	1,92	2,02
x_3	0,03	0,03	0,04
x_4	0,04	0,04	0,06
x_5	1,27	1,14	1,07
x_6	0,67	0,76	0,78
<i>Z</i> -модель Терещенка	1,151	1,176	1,403
Ймовірність банкрутства	порушено фінансову рівновагу	порушено фінансову рівновагу	порушено фінансову рівновагу

Джерело: розраховано автором

Проведена оцінка ймовірності банкрутства за моделлю Терещенка свідчить про те, що останні три роки ПП «МЕТИД» перебуває у зоні порушеної фінансової рівноваги, що вказує на підвищений рівень ймовірності банкрутства, але не критичний. Хоча інтегральний показник Z протягом досліджуваного періоду демонструє поступове зростання (з 1,151 у 2022 р. до 1,403 у 2024 р.), його значення все ще залишається нижчим за безпечний поріг.

Окремі складові моделі (зокрема x_2 – рентабельність власного капіталу та x_6 – ліквідність) мають тенденцію до покращення, що свідчить про певні позитивні зрушення у фінансовому стані підприємства. Водночас інші коефіцієнти (наприклад, x_5 – оборотність активів) демонструють негативну динаміку, що може обмежувати ефективність використання ресурсів.

У свою чергу, модель Альтмана є класичною багатофакторною моделлю, розробленою американським економістом Едвардом Альтманом у 1968 р. для прогнозування ймовірності банкрутства підприємств. Модель поєднує кілька фінансових коефіцієнтів у єдиний інтегральний показник (Z -рахунок), за яким оцінюється ризик неплатоспроможності.

$$Z = 1,2x_1 + 1,4x_2 + 3,3x_3 + 0,6x_4 + 1,0x_5$$

де, x_1 – вартість оборотних засобів/валюта балансу;

x_2 – чистий прибуток/валюта балансу;

x_3 – фінансові результати до оподаткування/валюта балансу;

x_4 – вартість капіталу/сума зобов'язань (короткострокові і довгострокові);

x_5 – чистий дохід від реалізації/ валюта балансу.

У табл. 3.6 наведено результати оцінки ймовірності банкрутства ПП «МЕТИД» за моделлю Альтмана.

Розрахунки ймовірності банкрутства за моделлю Альтмана свідчать про те, що у 2022-2024 рр. ПП «МЕТИД» поступово покращує свої фінансові показники та зменшує рівень ризику банкрутства. Інтегральний показник Z зріс із 2,507 у 2022 р. до 2,788 у 2024 р., що вказує на наближення підприємства до безпечнішої зони.

Таблиця 3.6

**Оцінка ймовірності банкрутства ПП «МЕТИД» за моделлю
Альтмана**

Складові моделі	2022 р.	2023 р.	2024 р.
X_1	0,98	1,00	0,97
X_2	0,03	0,03	0,04
X_3	0,03	0,04	0,05
X_4	0,85	0,92	1,01
X_5	0,67	0,76	0,78
Z-модель Альтмана	2,507	2,683	2,788
Ймовірність банкрутства	висока	можлива	можлива

Джерело: розраховано автором

Найбільший позитивний внесок у динаміку моделі забезпечили коефіцієнти x_4 (ринкова вартість власного капіталу до позикового) та x_5 (коефіцієнт оборотності активів), які протягом досліджуваного періоду демонструють зростання. Також спостерігається поступове підвищення рентабельності (x_3) та стабільність ліквідності (x_1).

У рамках дослідження ймовірності банкрутства встановлено, що обидві моделі, базуючись на різних системах коефіцієнтів, формують інтегральний індикатор ризику неплатоспроможності, який уможливорює діагностику кризових явищ на ранніх стадіях.

У діяльності ПП «МЕТИД» бачимо, що результати порівняння моделей Терещенка і Альтмана засвідчують, що у підприємства спостерігається поступове поліпшення інтегральних показників за обома моделями, що свідчить про тенденцію до зниження ризику банкрутства (рис. 3.2).

Зведена інформація щодо оцінки ймовірності банкрутства ПП «МЕТИД» у 2022–2024 роках відображає динаміку фінансової стійкості досліджуваного підприємства та дозволяє простежити тенденції зміни його економічного потенціалу (табл. 3.7).

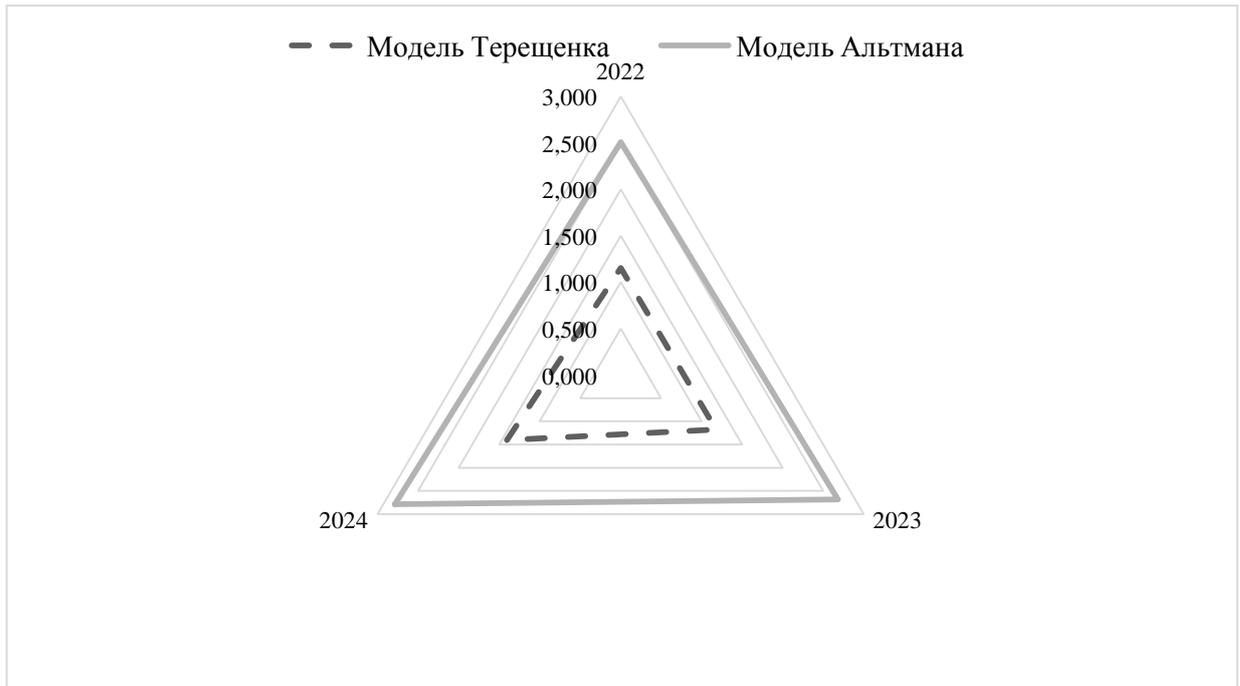


Рис. 3.2. Порівняння результатів розрахунку ймовірності банкрутства ПП «МЕТИД» за моделями Терещенка і Альтмана

Джерело: побудовано автором

Як бачимо, проведена оцінка ймовірності банкрутства для ПП «МЕТИД» показує позитивну динаміку, зокрема за моделлю Альтмана підприємство покращило свій фінансовий стан і перейшло із зони високої ймовірності у зону можливої ймовірності банкрутства.

Таблиця 3.7

Модельні показники ймовірності банкрутства ПП «МЕТИД» у 2022-2024 роках

Модель	Оцінка ймовірності банкрутства		
	2022	2023	2024
Модель Альтмана	висока	можлива	можлива
Модель Терещенка	порушено фінансову рівновагу	порушено фінансову рівновагу	порушено фінансову рівновагу

Джерело: розраховано автором

За моделлю Терещенка значення показника Z залишилося без змін, а саме, у зоні порушення фінансової рівноваги. Узагальнення отриманих результатів аналізу ймовірності банкрутства ПП «МЕТИД» забезпечує

цілісне уявлення про рівень ризику неплатоспроможності, виявляє слабкі місця у фінансовому менеджменті та визначає напрями подальшого удосконалення антикризових заходів.

Проведений моніторинг ймовірності банкрутства ПП «МЕТИД» дає можливість не лише оцінити поточний стан фінансової безпеки підприємства, а й прогнозувати розвиток ситуації, формуючи підґрунтя для прийняття стратегічно обґрунтованих управлінських рішень щодо мінімізації ризику банкрутства та забезпечення стабільності діяльності в майбутніх періодах.

3.3. Обґрунтування шляхів зростання прибутку як основного чинника підвищення фінансової стійкості

Одним із основних чинників підвищення прибутку є зростання обсягів реалізації. Враховуючи специфіку продукції, яку виготовляє ПП «МЕТИД» - для підприємства важливими залишається максимальне дотримання стандартів якості та постійне оновлення виробничого обладнання.

У межах проєкту модернізації виробничого процесу на ПП «МЕТИД» пропонується впровадження сучасного технологічного обладнання, яке забезпечить підвищення продуктивності праці, зниження собівартості продукції, покращення якості металовиробів і скорочення виробничих витрат.

Основними елементами технічного оновлення можна стати придбання нового устаткування, зокрема лазерної гравірувальної машини, що дозволить робити індивідуальне гравірування на металевих виробах, чим надаватиме індивідуальність їм, наприклад застосовуватиметься для нанесення маркувань, логотипів, серійних номерів та декоративних елементів на металеві вироби.

Можливості та технічні характеристики запропонованого нового обладнання для ПП «МЕТИД» представлено у табл. 3.8.

Таблиця 3.8

Очікувані результати та технічні характеристики лазерної гравірувальної машини

Показники	Можливості і технічні характеристики
Технічні характеристики	Потужність лазера - 50 Вт; Робоча площа - 300×300 мм; Швидкість гравірування - до 7000 мм/с; Точність позиціонування - ±0,01 мм; Глибина гравірування - до 1 мм.
Технічні можливості	використовує принцип локального нагрівання поверхні лазерним променем, що забезпечує високу точність і довговічність нанесення
Виробнича потреба	дозволяє автоматизувати операції, які раніше виконувалися вручну, що значно підвищує якість і швидкість виконання замовлень
Очікувані результати	скорочення витрат часу на 60-70%; відсутність витратних матеріалів (фарб, штампів тощо); дозволить підвищити естетичну якість та презентабельності продукції; дозволить робити індивідуальне гравірування на металевих виробах, чим надаватиме індивідуальність їм
Термін використання	8 років

Джерело: побудовано автором

Впровадженням лазерної гравірувальної машини у діяльність ПП «МЕТИД» дозволить розширити спектр послуг, підвищити якість продукції та залучити нових клієнтів у сегменті рекламно-декоративних і промислових виробів.

Вартість інвестиційних вкладень в обладнання для ПП «МЕТИД» складатиме 380000 тис. грн., враховуючи, що у 2024 році було отримано чистий прибуток у розмірі 924,40 тис. грн. пропонуємо придбати обладнання за власні кошти (враховуючи той факт, що у підприємства є вільні кошти), не залучаючи кредитні кошти (табл. 3.9).

Вартість придбання гравірувального обладнання становить 380 тис. грн, додаткові супутні витрати (монтаж, налаштування, обслуговування

обладнання, заробітна плата та інші витрати) - 332,6 тис. грн. Таким чином, загальна сума інвестиційних витрат дорівнює 712,6 тис. грн.

Таблиця 3.9

Очікувані витрати на інвестиційний проєкт (впровадження лазерної гравірувальної машини)

Витрати	Лазерная гравировальная машина
Ціна обладнання, грн.	380000
Витрати на обслуговування обладнання, грн.	25000
Заробітна плата робітників, грн./рік	194400
Відрахування від заробітної плати, грн./рік	44712
Амортизація, грн./рік	32500
Інші витрати, грн.	36000
Всього витрати за проєктом, грн.	712612

Джерело: побудовано автором

Розрахуємо економічний ефект від запропонованого проєкту для ПП «МЕТИД». Враховуючи те, що підприємство виготовляє досить великий асортиментний портфель, а запропоноване обладнання можна використовувати для різних видів продукції, тому заплануємо зростання виручки від реалізації після запровадження проєкту на 18% (табл. 3.10).

Таблиця 3.10

Основні параметри інвестиційного проєкту впровадження лазерної гравірувальної машини

Показник	Значення
Вартість обладнання, грн.	380 000
Інші супутні витрати, грн.	332 612
Загальні інвестиційні витрати, грн.	712 612
Виручка підприємства у 2024 році, тис. грн.	16 709,7
Очікуване зростання виручки після впровадження обладнання, %	18
Рівень рентабельності продукції, %	15
Термін розрахунку ефективності, років	4
Ставка дисконту, %	14

Джерело: побудовано автором

Очікується, що після впровадження обладнання виручка підприємства зросте на 18% порівняно з базовим рівнем 2024 року, який становив 16 709,7 тис. грн., що забезпечить додатковий обсяг реалізації на рівні 3 007,7 тис. грн на рік.

Розрахунок прогнозованої виручки після впровадження проекту лазерної гравірувальної машини складатиме:

Виручка від впровадження проекту = $1670970 * 0,18 = 3007746$ грн.

Очікуваний додатковий прибуток = $3007746 - 1670970 = 1336776$ грн.

Для оцінки ефективності проекту з урахуванням часової вартості грошей застосовано дисконтну ставку 14%. На її основі розраховано показники чистого дисконтованого доходу (NPV), індексу прибутковості (PI) та термінів окупності (T_0).

Чистий дисконтований дохід від запропонованого проекту для ПП «МЕТИД» складатиме 1363763,67 грн.

$$NPV = \left(\frac{712612}{(1 + 0,14)^1} + \frac{712612}{(1 + 0,14)^2} + \frac{712612}{(1 + 0,14)^3} + \frac{712612}{(1 + 0,14)^4} \right) - 712612 = 1363763,67$$

Тоді Індекс прибутковості проекту (PI) становитиме:

$$PI = \frac{1363763,67}{712612} = 1,91$$

Рівень рентабельності проекту складатиме:

$$\text{Рентабельність} = \frac{712612}{1336776} * 100 = 53$$

Відповідно термін окупності буде дорівнювати 6 місяців.

$$T_0 = \frac{712612}{1336763,67} = 0,55 \approx 6 \text{ місяців}$$

Загальні показники ефективності від впровадження інвестиційного проєкту з використання лазерної гравірувальної машини на ПП «МЕТИД» наведено в табл. 3.11.

Таблиця 3.11

Показники ефективності від впровадження інвестиційного проєкту з використання лазерної гравірувальної машини на ПП «МЕТИД»

Показники	Сума
Очікуваний додатковий дохід від реалізації	1336776,0 грн.
Чистий дисконтований дохід	1363763,67 грн.
Індекс прибутковості проєкту	1,91
Рівень рентабельності проєкту	53
Термін окупності	6 місяців

Результати розрахунків ефективності впровадження інвестиційного проєкту із використання лазерної гравірувальної машини на ПП «МЕТИД» демонструють, що очікуваний додатковий дохід від реалізації становить 1 336,8 тис. грн, що підтверджує значний потенціал зростання фінансових результатів підприємства унаслідок підвищення продуктивності праці, якості готової продукції, розширення асортименту послуг за рахунок індивідуального гравіювання на металевих виробках, що також дозволить розширити клієнтську базу і збільшити обсяги реалізації.

Показник чистого дисконтованого доходу ($NPV = 1\,363,8$ тис. грн) має позитивне значення, що свідчить про те, що майбутні грошові надходження суттєво перевищують обсяг інвестиційних витрат, що забезпечить у майбутньому зростання рівня прибутковості у діяльності ПП «МЕТИД». Крім того, термін окупності складає лише 6 місяців і вказує на швидке повернення капіталовкладень і низький рівень фінансового ризику.

Таблиця 3.12

Прогнозований чистий прибуток ПП «МЕТИД» від впровадження проєкту

Показники	Показники діяльності підприємства	Відхилення 2025 р. від 2024 р.	Відхилення прогнозованих

						показників 2026 р. від 2024 р.	
	2024	2025	Прогноз на 2026 рік	Абсол. відх.	2025/2024, %	Абсол. відх.	2025/2024, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн.	16709,8	18547,9	20402,7	1838,1	111,0	3692,9	122,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг, тис. грн.	10882,2	11752,8	12810,5	870,6	108,0	1928,3	117,7
Всього доходи у діяльності підприємства, тис. грн.	16709,8	18547,9	20402,7	1838,1	111,0	3692,9	122,1
Всього витрати у діяльності підприємства, тис. грн.	15582,5	17362,4	18751,4	1779,9	111,4	3168,9	120,3
Чистий прибуток підприємства, тис. грн	924,4	1185,5	1651,3	261,1	128,2	726,9	178,6

Розраховані прогнозовані показники діяльності ПП «МЕТИД» підтверджують, що впровадження у виробничу діяльність підприємства нового обладнання - лазерної гравірувальної машини (основне призначення - індивідуальне гравіювання на виробах з металу) дозволить підвищити розмір чистого прибутку на 261,1 тис. грн. у 2025 році та на 726,9 тис. грн. у 2026 році.

Динаміка зростання обсягів чистого прибутку ПП «МЕТИД» після впровадження проєкту з використання лазерної гравірувальної машини наведено на рис. 3.3.

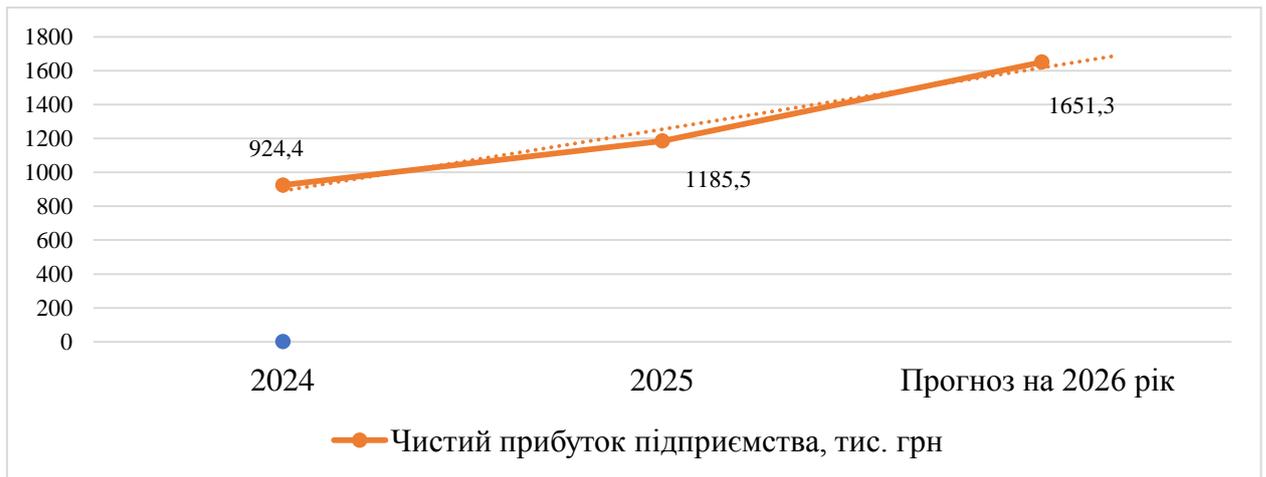


Рис. 3.3. Прогнозований прибуток ПП «МЕТИД» після впровадження інвестиційного проєкту з використання лазерної гравірувальної машини

Отже, прогноз чистого прибутку підтверджує ефективність запропонованих заходів щодо покращення фінансового стану шляхом розширення обсягів реалізації через використання лазерної гравірувальної машини. Запропонований проєкт дозволить вирішити не тільки технічні питання у виробничому процесі (індивідуальне гравіювання на металевих виробках), але й поступово збільшувати обсяги доходів від реалізації продукції, рентабельність та фінансову стійкість підприємства. Окрім цього, зростання зазначених показників буде свідчити і про зростання чистого прибутку підприємства.

Висновки до третього розділу

1. На основі попередньо проведених досліджень щодо фінансово-господарської діяльності ПП «МЕТИД» визначено основні стратегічні напрями покращення фінансового стану та очікувані результати від запропонованих заходів, зокрема заходами щодо фінансової стабілізації пропонується часткове відновлення ліквідності і платоспроможності, оптимізація витрат і собівартості, підвищення ефективності використання

активів, диверсифікація джерел фінансування; заходи щодо підвищення фінансової стійкості дозволять оптимізувати структуру капіталу, провести реструктуризацію зобов'язань, підвищити прибутковість основної діяльності, знизити собівартість, покращити рівень управління оборотним капіталом, сформувати резервний фонд та забезпечити страхування ризиків; заходи щодо мобілізації наявних і прихованих внутрішніх резервів будуть направлені на реалізацію непрофільного обладнання, скорочення дебіторської заборгованості, оптимізацію запасів, раціоналізацію використання трудових ресурсів, підвищення продуктивності, переоцінку активів, виявлення прихованих доходів та прибутків, інвентаризацію та оптимізація прихованих запасів.

2. Враховуючи особливості діяльності промислових підприємств та обмежені можливості щодо залучення додаткових джерел фінансування для промислових підприємств, узагальнено додаткові альтернативні джерела фінансування для ПП «МЕТИД», а саме: державні програми, банківські кредити або міжнародні гранти.

3. Для визначення рівня фінансового потенціалу у діяльності ПП «МЕТИД», уточнення можливості виникнення кризового стану та визначення вірогідності банкрутства проведено діагностику ймовірності банкрутства. Для проведення оцінки використано дві моделі: модель Терещенка та модель Альтмана. За результатами проведеної оцінки встановлено, що у підприємства спостерігається поступове поліпшення інтегральних показників за обома моделями, що свідчить про тенденцію до зниження ризику банкрутства. Проведена оцінка ймовірності банкрутства за моделлю Терещенка свідчить про те, що останні три роки ПП «МЕТИД» перебуває у зоні порушеної фінансової рівноваги, що вказує на підвищений рівень ймовірності банкрутства, але не критичний. Розрахунки ймовірності банкрутства за моделлю Альтмана свідчать про те, що у 2022-2024 рр. ПП «МЕТИД» поступово покращує свої фінансові показники та зменшує рівень

ризиком банкрутства. Інтегральний показник Z зріс із 2,507 у 2022 р. до 2,788 у 2024 р., що вказує на наближення підприємства до безпечнішої зони.

4. Для збільшення обсягів реалізації продукції, модернізації виробничого процесу, розширення клієнтської бази через надання додаткових послуг з виконання індивідуальних замовлень із гравірування на металевих виробах (нанесення маркувань, логотипів, серійних номерів та декоративних елементів на металеві вироби) запропоновано придбати лазерну гравірувальну машину.

5. Для здійснення інвестиційного проєкту впровадження лазерної гравірувальної машини підприємству необхідні інвестиційні вкладення в обсязі 712,6 тис. грн. (вартість обладнання 380 тис. грн. та супутні витрати 332,6 тис. грн.). Розрахунок показників ефективності інвестиційного проєкту дозволив встановити, що проєкт є доцільним та економічно вигідним для ПП «МЕТИД» і дозволить поступово нарощувати обсяги чистого прибутку. Так, очікуваний додатковий дохід від реалізації становить 1 336,8 тис. грн, що підтверджує значний потенціал зростання фінансових результатів підприємства унаслідок підвищення продуктивності праці, якості готової продукції, розширення асортименту послуг за рахунок індивідуального гравірування на металевих виробах, що також дозволить розширити клієнтську базу і збільшити обсяги реалізації. Показник чистого дисконтованого доходу ($NPV = 1\,363,8$ тис. грн) має позитивне значення, що свідчить про те, що майбутні грошові надходження суттєво перевищують обсяг інвестиційних витрат, що забезпечить у майбутньому зростання рівня прибутковості у діяльності ПП «МЕТИД». Крім того, термін окупності складає лише 6 місяців і вказує на швидке повернення капіталовкладень і низький рівень фінансового ризику. Розраховані прогнозовані показники діяльності ПП «МЕТИД» підтверджують, що впровадження у виробничу діяльність підприємства нового обладнання - лазерної гравірувальної машини дозволить підвищити розмір чистого прибутку на 261,1 тис. грн. у 2025 році та на 726,9 тис. грн. у 2026 році.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

На основі проведеного дослідження та розрахунків у кваліфікаційній роботі щодо оцінки фінансового стану та шляхів його поліпшення можна зробити наступні висновки та пропозиції:

1. На основі проведених теоретичних досліджень запропоновано визначення категорії «фінансовий стан підприємства» як систематичного та комплексного дослідження сукупності показників, що характеризують наявність, розміщення та ефективність використання фінансових ресурсів суб'єкта господарювання, його здатність виконувати поточні й довгострокові зобов'язання, забезпечувати безперервність діяльності та фінансувати розвиток.

2. Узагальнено фактори, які впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства, зокрема зовнішні фактори, які значною мірою формують умови функціонування підприємства та внутрішні фактори, які безпосередньо визначають фінансову результативність. Встановлено, що успішне управління фінансовим станом потребує системного аналізу впливу як зовнішніх, так і внутрішніх факторів.

3. У процесі дослідження було узагальнено основні групи показників оцінювання фінансового стану підприємства, які враховують особливості функціонування промислового підприємства і дозволяють визначити рівень його фінансової спроможності (платоспроможність, фінансова стійкість, ділова активність, прибутковість суб'єкта господарювання), а також виявити тенденції змін ключових фінансових показників.

4. Проведена оцінка господарської діяльності досліджуваного підприємства виявила, що ПП «МЕТИД» функціонує на ринку починаючи з 2001 року, є провідним виробником виробів з металу, які використовуються в різних галузях промисловості, будівництва, транспорту та інших секторах. Проведений аналіз результатів діяльності ПП «МЕТИД» свідчить про позитивну тенденцію підвищення ефективності його господарської

діяльності. Основними факторами, які вплинули на зростання чистого прибутку стали підвищення обсягів реалізації продукції, вдосконалення внутрішніх виробничо-управлінських процесів та часткова оптимізація витрат.

5. Аналіз майнового стану ПП «МЕТИД», підтвердив тенденцію до зростання загальної вартості активів. У структурі активів ПП «МЕТИД» найбільшу частку займають оборотні активи, що підтверджує факт забезпечення високої ліквідності. Аналіз джерел утворення майна виявив позитивну динаміку в забезпеченні підприємства власними й залученими ресурсами, а зростання частки власного капіталу у структурі джерел фінансування вказує на поступове зміцнення автономії підприємства та зниження рівня фінансової залежності.

6. Оцінка показників фінансового стану підприємства включала в себе розрахунок показників ліквідності, рентабельності, фінансової стійкості, ділової активності. Детальний аналіз показників ліквідності підтвердив, що підприємство здатне покривати поточні зобов'язання власними оборотними активами; у той же час аналіз показав, що відбулося одночасне зниження рентабельності у діяльності підприємства, що вимагає посилення контролю за витратами та підвищення ефективності використання ресурсів; значення показників фінансової стійкості мали незначні коливання; показники ділової активності демонструють уповільнення оборотності капіталу, тому що відбулося зниження прибутку та зростання періоду оборотності оборотних котів.

7. Для усунення диспропорцій у структурі грошових коштів, оптимізації виробничих процесів і отримання додаткового фінансування запропоновано наступні стратегічні напрями покращення фінансового стану: заходи щодо фінансової стабілізації; підвищення фінансової стійкості; заходи щодо мобілізації наявних і прихованих внутрішніх резервів. Узагальнено можливі очікувані результати запропонованих заходів, а саме: у напрямку фінансової стабілізації очікується зростання обсягу вільних коштів,

підвищення ліквідності, зниження собівартості, зростання фінансової стійкості, зниження залежності від одного джерела капіталу; у сфері підвищення фінансової стійкості очікується підвищення фінансової автономії, зменшення фінансового навантаження, стабілізація грошових потоків, збільшення частки прибутку, збільшення ліквідності, зменшення потреби у зовнішньому фінансуванні, покращення платоспроможності; за результатами мобілізації наявних і прихованих внутрішніх резервів очікується залучення додаткових грошових ресурсів, зниження витрат на утримання активів, зростання продуктивності праці, підвищення ефективності виробництва, покращення фінансових результатів, залучення додаткових оборотних коштів, зменшення витрат на утримання невикористаних активів.

8. Враховуючи особливості діяльності промислових підприємств та обмежені можливості щодо залучення додаткових джерел фінансування для промислових підприємств, узагальнено додаткові альтернативні джерела фінансування для ПП «МЕТИД», а саме: державні програми, банківські кредити або міжнародні гранти.

9. Для визначення рівня фінансового потенціалу у діяльності ПП «МЕТИД», уточнення можливостей виникнення кризового стану та визначення вірогідності банкрутства проведено діагностику ймовірності банкрутства. Для проведення оцінки використано дві моделі: модель Терещенка та модель Альтмана. За результатами проведеного оцінки встановлено, що у підприємства спостерігається поступове поліпшення інтегральних показників за обома моделями, також підприємство не перебуває в зоні критичного ризику, однак має ознаки фінансової нестабільності. Значення інтегральних показників засвідчують, що у разі збереження поточної тенденції рентабельності та оборотності активів існує потенційна загроза втрати платоспроможності у середньостроковій перспективі.

10. З метою модернізації виробничого процесу, збільшення обсягів реалізації продукції, розширення клієнтської бази через надання послуги із виконання індивідуальних замовлень із гравірування на металевих виробах (нанесення маркувань, логотипів, серійних номерів та декоративних елементів на металеві вироби) запропоновано інвестиційний проєкт впровадження у виробництво лазерної гравірувальної машини.

11. Для здійснення інвестиційного проєкту впровадження лазерної гравірувальної машини підприємству необхідні інвестиційні витрати у розмірі 712,6 тис. грн. Очікуваний додатковий дохід від реалізації становить 1336,8 тис. грн, що підтверджує значний потенціал зростання фінансових результатів підприємства унаслідок розширення асортименту послуг за рахунок індивідуального гравіювання на металевих виробах, що також дозволить розширити клієнтську базу і збільшити обсяги реалізації. Розрахунок показників ефективності інвестиційного проєкту дозволив встановити, що проєкт є доцільним та економічно вигідним для ПП «МЕТИД» і дозволить поступово нарощувати обсяги чистого прибутку. Розраховані прогнозовані показники діяльності ПП «МЕТИД» підтвердили, що впровадження у виробничу діяльність підприємства нового обладнання - лазерної гравірувальної машини дозволить збільшити розмір чистого прибутку на 261,1 тис. грн. у 2025 році та на 726,9 тис. грн. у 2026 році.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андриющенко І. Є. Аналіз фінансової стійкості підприємства в межах концепції оцінювання його життєздатності. *Держава та регіони. Економіка та підприємство*. 2019. № 6. С. 44-48.
2. Богацька Н. М., Кричевська О. А. Організаційно-економічний механізм забезпечення прибутковості підприємства. *Молодий вчений*. 2016. №12. С. 655-658.
3. Бугай В.З., Федорець А.О. Моделювання ймовірності банкрутства підприємства (на прикладі прат «Кропивницький ОЕЗ»). *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 50. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2421/2341>
4. Гончаренко О., Родіна О., Орлова С. Інтеграція ESG-критеріїв у систему стратегічного управління підприємств агробізнесу. *Економіка і регіони*. 2025. № 3 (98). С. 147-153. URL: [https://doi.org/10.26906/EiR.2025.3\(98\).3910](https://doi.org/10.26906/EiR.2025.3(98).3910)
5. Готра В. В., Ріпич В. В., Дячок А. В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення. *Економіка та суспільство*. 2017. Вип. 8. С. 219-223.
6. Данильчук І. Сутність фінансового стану підприємства та пошук управлінських рішень щодо забезпечення його ефективності. *Економічний вісник університету*. 2011. № 17/2. С. 188-191.
7. Іванчик Т.В. Фактори впливу на формування прибутку підприємств. *Modern Economics*. 2019. №14 2019. С. 81-86.
8. Клімович І.М., Татієвська К.А. Деякі питання сутності та оцінки фінансового стану підприємства. *Ефективна економіка*. 2018. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2018/64.pdf
9. Ковбасюк А. М. Напрями вдосконалення фінансового стану підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2016. Вип. 11. С. 372–377.

10. Ковтуненко Ю.В. Методичні основи аналізу фінансового стану промислового підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2016. № 8/2. С. 40-41.
11. Колісник, О., Томша, А. Особливості формування та розподіл прибутку підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. № 25. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/242>
12. Кононенко Ж.А., Грибовська Ю.М., Ходаківська Л.О. Фактори зміни величини фінансових результатів підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 1. С. 27 – 32.
13. Корбутяк А. Г., Бута М. М. Підходи до трактування поняття «фінансовий стан підприємства». *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 16. Ч. 1. С. 149–153.
14. Костенко Ю., Короленко О., Гузь М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнногостану. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 43. DOI:<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-777>.
15. Куцай Н. С., Демчук В. О. Сутність, задачі та етапи управління фінансовим станом підприємства. *Modern Economics*. 2021. № 25(2021). С. 92–97.
16. Ладунка І.С., Кучеренко Є.А. Шляхи покращення фінансового стану підприємств в сучасних економічних умовах. *Економіка та суспільство*. 2016. Вип. 5. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/5_ukr/33.pdf
17. Лесюк А.С. Методика комплексної оцінки фінансового стану сільськогосподарських підприємств. *Економіка та держава*. 2020. № 8. С. 83–88.
18. Мазур В. А., Томчук О. Ф., Браніцький Ю. Методика аналізу фінансового стану підприємства відповідно до вимог внутрішніх і зовнішніх користувачів. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2017. № 3. С. 7-20.
19. Марусян Л.Н. Аналіз фінансового стану як ефективний інструмент управління фінансовою діяльністю підприємств в умовах війни. *Економіка*

та суспільство. 2025. Вип. 71. URL:DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-71-49>

20. Машлій Г., Мосій О. Фінансові результати діяльності підприємств в Україні: аналіз сучасного стану та напрями вдосконалення управління. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2015. Вип. 2 (13). С. 261- 267.

21. Мосьонзд О.Б. Аналіз фінансового стану підприємства: сутність і необхідність. *Ефективна економіка*. 2012. №3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1016>

22. Насібова О. В., Шипенко А. А. Методичні підходи фінансового аналізу підприємства. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства, «Економічні науки»*. 2019. Вип. 206. С. 35-44.

23. Непочатенко О.О., Мельничук Н.Ю. Фінанси підприємств: підручник. Київ: ЦУЛ, 2013. 504 с.

24. Нікольчук Ю., Лопатовська О. Особливості аналізу фінансового стану підприємств в умовах воєнного стану. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. № 4, 232–241. URL: <https://doi.org/10.31891/mdes/2024-14-31>

25. Офіційний сайт Opendatabot. URL: <https://opendatabot.ua/c/31300797>

26. Офіційний сайт Youcontrol. URL: https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/company_details/31300797/

27. Офіційний сайт ПП «МЕТИД». URL: <https://metid.com.ua/>

28. Проскуріна Н. М., Гнідкова А .В. Аналіз фінансового стану та фінансових результатів як інструмент оцінки ефективності діяльності підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 43. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-74>

29. Рачинський О.В. Чинники впливу на покращення фінансово-господарської діяльності підприємств машинобудування. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. Вип. 2 (88). С. 67-71 URL: http://www.psaе-jrnl.nau.in.ua/journal/2_88_2022_ukr/11.pdf

30. Ринок металоконструкцій в Україні за 2022 рік скоротився на 55-65%: стаття. URL: https://gmk.center/ua/news/rinok-metalokonstrukcij-v-ukraini-za-2022-rik-skorotivsvya-na-55-65-ucsb/?utm_source=chatgpt.com

31. Свирида О.В., Марковська Н.В. Особливості обліку формування та використання прибутку підприємств. *Економіка та управління: сучасний стан та перспективи розвитку*. 2018. С. 455-458.

32. Семененко Т.М., Поплюйко А.М. Діагностика фінансового стану як основний етап стратегічного аналізу бізнесу. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 57. URL: DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-69>

33. Семенова О.М., Середа І.В. Резерви підвищення рентабельності підприємства на основі факторного моделювання. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2014. № 1 (63). С. 162- 167.

34. Ситник Н. С., Смолінська С. Д., Ясіновська І. Ф. Фінанси підприємств: навчальний посібник. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 402 с.

35. Смачило В. Оцінка фінансової стійкості підприємств / В. Смачило, Ю. Будникова. *Економічний простір*. 2008. № 20/2. С. 35–40.

36. Споживання металопродукції в Україні зросло на 13,2% з початку 2025 року: стаття з Інтернет-джерела. URL: https://agoreview.com/en/newsen/metal-product-consumption-ukraine-increased-3/?utm_source=chatgpt.com

37. Стацук О., Жигар Н. Формування та використання прибутку суб'єктів господарювання в умовах воєнного стану. *Економічний часопис ВНУ імені Лесі Українки*. 2022. № 3 (31), С. 12-17. URL: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2022-03-12-17>

38. Усикова О.М. Розвиток інноваційно-інвестиційного потенціалу суб'єктів аграрного бізнесу: теорія, методологія, практика: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.04; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. Харків, 2018. 38 с.

39. Фінанси підприємств / Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д., Булгакова С.О. та інші. / за заг. ред. А.М. Поддєрьогіна. Київ: КНЕУ, 2006. – 552 с.
40. Фінанси підприємств: навч. посіб. / Ніпіаліді О. Ю., Карпишин Н. І. Тернопіль: Економічна думка, 2009. 232 с.
41. Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г. Я. Аніловської, І.Б. Висоцької. Львів: ЛьвДУВС, 2018. 440 с.
42. Фінансовий аналіз: навчальний посібник / за заг. ред. Школьник І.О. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 368 с.
43. Чемчикаленко Р.А., Сукрушева Г.О., Ткаченко А.Ю. Теоретичні основи управління фінансовим станом підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. Випуск 27. С. 350–354.
44. Чепка В., Свідєрська І., Гавриленко Ю. Фінансовий стан підприємства: теоретичні основи. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020, № 19-20. С. 96-102.
45. Швець Ю. О. Мартинюк Н. Б. Методи аналізу ймовірності настання банкрутства на промислових підприємствах. *Вісник Запорізького національного університету*. 2017. № 2(34) С. 37–45. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/290893.pdf>.
46. Штепенко К. Business Planning and Assessment of Its Impact on the Enterprise Financial Stability. *Науковий журнал «Економіка і регіон»*. 2020. № 4 (79). С. 78–84. URL: https://reposit.nupp.edu.ua/bitstream/PoltNTU/10014/1/4_79_2020_%D0%A8%D1%82%D0%B5%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf
47. Яцух О. О., Захарова Н. Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2018. Т. 29(68), No 3. С. 173–180

48. Tkachenko A.M. Diagnosis as a tool for developing a business development strategy [Diagnosis as a tool for developing a business development strategy]. *Ekonomichnyi visnyk DVNZ UDKhTU*. 2020. No.2 (12), pp. 95-103

ДОДАТКИ

Фінансова звітність за 2024 рік

ПРИВАТНЕ ПІДПРИЄМСТВО "МЕТИД"

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛ., М. ДНІПРО, ВУЛ. ШИННА, БУД. 10

(ПП "МЕТИД")

Код за ЄДРПОУ: [31300797](#)

Дата звіту	03.03.2025
Період	2024 рік, 12 міс
Бухгалтер	Мішура Вікторія Миколаївна
КАТОТТГ	UA12020010010816623
Кількість працівників	18

Фінансова звітність малого підприємства

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	0.00	0.00
первісна вартість	1001	0.00	
накопичена амортизація	1002	0.00	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0.00	
Основні засоби:	1010	0.00	705.10
первісна вартість	1011	5 127.50	5 927.50
знос	1012	5 127.50	5 222.40
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	0.00	705.10
II. Оборотні активи Запаси:	1100	17 765.90	17 890.20
у тому числі готова продукція	1103	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1125	1 429.50	1 713.60
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	0.00	
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	21.20	
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	1 204.00	967.80
Витрати майбутніх періодів	1170	28.30	19.30
Інші оборотні активи	1190	0.00	
Усього за розділом II	1195	20 448.90	20 590.90
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	20 448.90	21 296.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного року, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
-------------	-----------	------------------------------------	--------------------------------------

I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2 100.00	2 100.00
Додатковий капітал	1410	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	7 676.10	8 600.50
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Усього за розділом I	1495	9 776.10	10 700.50
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	0.00	
Короткострокові кредити банків	1600	8 495.10	9 338.40
III. Поточні зобов'язання Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	0.00	
товари, роботи, послуги	1615	1 623.50	1 169.00
розрахунками з бюджетом	1620	0.00	
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	0.00	
розрахунками з оплати праці	1630	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	554.20	88.10
Усього за розділом III	1695	10 672.80	10 595.50
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
Баланс	1900	20 448.90	21 296.00

Звіт про фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	16 709.80	15 628.70
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	10 882.20	9 818.20
Інші операційні доходи	2120		0.00
Інші операційні витрати	2180	4 700.30	5 032.70
Інші доходи	2240		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	16 709.80	15 628.70
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	15 582.50	14 850.90
Фінансовий результат до оподаткування (2280 - 2285)	2290	1 127.30	777.80
Податок на прибуток	2300	202.90	140.00
Чистий прибуток (збиток) (2290 - 2300)	2350	924.40	637.80